

# BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:  
Kossuth-utca Vojnich-palotában  
Előfizetési árak:  
Egy évre . . . . 6 frt — kr.  
Fél évre . . . . 3 frt — kr.  
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.  
Egyes szám ára 4 kr.  
Hétfői szám 2 kr.  
Nyitott soronként 20 krajczár.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:  
**Dr. CSILLAG KÁROLY**

Főmunkatárs:  
**Dr. RÉVÉSZ ERNŐ**

Kiadóhivatal:  
Kossuth-utca Vojnich-palotában  
Hirdetési díjak:  
a 16 részre felosztott oldalon  
egy hely — a 30 kr kincstári bé-  
nyelletekkel együtt — 1 frt.  
1/4, 1/2 vagy egész évi hirdetések-  
nél árkedvezmény.  
Kéziratok nem adatk vissza



Üdvözöllek te karácsonyi hópehely, amely a tisztaság honából az Úr trónjának közeléből szállottál le az alacsony kunyhóra, hogy az Úr üzenetét átadjad a bennlakóknak, akik küzdenek az élet viszontagságaival, ahol egy elhagyatott özvegy szegénységben és nyomorban a Jézusról beszél kicsinyke didergő gyermekeinek.

Ugyan mit beszél a szegény asszony kis gyermekeinek a Jézusról?

Szép, nagyon szép, ragyogó mesét, amely tündöklük a szeretet égő gyertyáinak lángjától, — egy mese a mely megvigasztal, amelytől a szenvedés elmulik, a kétségbeesés reménynyé, a harag és gyűlölet szeretetté válik.

Szegény özvegy asszony nem adhat gyermekeinek mást mint egy mesét.

Elbeszéli azt, hogy gyűlölet lakozott itt lenn, a szívekben kegyetlenség élt, ártatlanok vére folyt a földön és a levegő tele volt jajkiáltásokkal, amikor minden megszűnt, mert megszületett a Jézus Krisztus.

A jászol mit a pásztorok körülvettek a világ jobbulásának a bölcsője volt.

Ebben született a kis Jézus, aki a kisdedeket annyira szerette és akit a kisdedek annyira szeretnek, mert védi őket, védi őket elhagyatottságukban és megörvendeztetni őket mindenkor és mindenütt.

Erről mesél a szegény özvegy didergő kisdedeinek.

A gyermekek csodálattal hallgatják a szeretet megnyilatkozását s a kis kunyhóból mintha kiszállt volna a hideg és láthatatlan parázs melegítene be a tért ahol mozognak.

A karácsonyfa gyertyácskái kigyulladnak, az árvák körülállják és miközben a hópehelyek ellepik a kis kunyhót — belül a könyörület angyala csodákat művel azon a karácsonyfán, teleaggatja mindennel ami kedves a gyermekeknek és a kis kunyhó belseje most már fölér a legdíszesebb palota minden pompájával — mert a boldogság lakik benne.

A szegény özvegy szempilláin köny rezeg és a kicsinyek ezalatt letérdelnek és elmondják az egyszerű szavakból álló legszebb imát, amelyre őket tanították.

Üdvözlük a kis Jézust, aki nekik a karácsonyt hozta, aki édes anyjuknak és nekik ilyen örömet okozott megcsókolják édes anyjukat és esteli imájuk elmondása után elalszanak.

És most övük a mennyek birodalma, mert a Jézusról álmodnak.

Álmodoztatok ti kicsiny szenvedők egy jobb világról, emberi könyörületről, a szeretetről és mindenről ami lelketeknek jól esik, álmodoztatok arról, hogy boldogok vagytok ti is, elhagyatott anyátok is, aki ott virraszt álmodtok fölött és mikor álmodtokban gyönyörrel nézi a mosolyt amely ajkaitokra szállt — mert most boldogok vagytok — összekulcsolt kezekkel fohászokodik és elmondja az Úr imáját!



## Az „Országos Tiltakozó Naggyűlés.”

A tövárosi polgárság is a mai napon beleszól az országos politikába és felhívást tesz közzé falragaszok útján, amelyekben a polgárságot a kormány törvénysértése elleni agitációra szólítja fel.

A provizoriumos törvényjavaslatnak ez tehát az első a parlamenten kívül álló mozgalma, a melynek lefolyásáról olvasóközönségünket pontosan tudósítani fogjuk.

A felhívás szövege a következő:

Polgártársak!

A bécsi cs. kir. politika ismét elérkezettnek látja az időt, hogy törvényes alkotmányunk ellen támadást intézzon.

A 67-es törvények kimondják, hogy csak alkotmányos Ausztriával léphetünk „bármilyen közös viszonyokra nézve” szerződésre. És a kormány mégis oda akarja láncolni Magyarországot az alkotmányától megfosztott Ausztriához.

Ha az alkotmány nélkül élő Ausztriával leszünk közösségben, a nem felelős osztrák kormány annyi millióval próbálhatja megvásárolni a magyar politikusokat, a mennyivel akarja.

És a kormány elhatározta, hogy rendeleti uton, tehát az országgyűlés nélkül is kész elgázolni törvényeinket és így a királyt eszközözésre akarja bírni.

Magyarok! Az országgyűlés nem képviseli a nemzet akaratát, valamint a sajtó sok megvásárolt lapja sem.

Álljunk tehát szembe a parlamenti többséggel és a kibérelt sajtóval!

Keljünk ismét védelmére a fenyegetett szabadságnak a szabadságharcz félszázados évfordulójának hajnalán.

Ezért fölhiívjuk a főváros és az ország polgárságát, hogy folyó évi december hó 26-án (karácsony másodnapján) délután 3 órakor a „Nemzeti Tornacsarnok”-ban (Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi utca 16-ik szám

alatt) tartandó Országos Tiltakozó Naggyűlésre minél nagyobb tömegben jelenjen meg és fejezze ki tiltakozását a kormány durva törvénysértése fölött.

Együttal felkerjük a vidék testületeit, politikai pártjait és egyes polgárait is, jelentsék be csatlakozásukat az országos bizottság irodájában (IV. ker. Egyetem-utca 5. sz. Erzsébet királyné szálló I. emelet 1. sz.) a hol is az országos naggyűlésre vonatkozó minden felvilágosítással szolgálnak. Hivatalos óra reggel 8-tól este 8-ig. Ugyancsak az irodában osztják karácsony másodnapján reggel 8-tól délután 2-ig a jelentkező rendezőknek a rendezői jelvényeket

Magyarország jövője érdekében, a szabadság nevében hívunk fel mindenkit — jöjjetek.

\*

A népgyűlést, értesülésünk szerint, dr. Springer Ferenc ügyvéd, a Ferencváros volt népszerű függetlenségi képviselőjelöltje fogja vezetni; a határozati javaslatot pedig dr. Vig Viktor fővárosi ügyvéd fogja előterjeszteni. A fővárosi iparosok is nagy lelkesültséggel csatlakoznak a mozgalomhoz s a népgyűlésen külön képviselőjük fog beszélni. A népgyűlés vezetői közül egy küldöttség ma megjelent a képviselőházban és felkérte a függetlenségi-párti képviselőket a megjelenésre. Több képviselő ígérte meg részvételét a népgyűlésen.

## Országgyűlés.

december 22-én.

A kompromisszum meséje végig járta már az egész közvéleményt és a vége is az lett, hogy amit alaposan hinni lehetett, hogy nem lesz belőle semmi. A mese daczára annak mégis kísért, és valóban már a meseországba kell magunkat beleképzelnünk, hogy most mikor már a tárgyalások utolsó órájának kondulása oly közel van, ez a kompromisszum,

amely minden esetre időt vesz igénybe, létrejöhhessen.

Ebben a hangulatban kezdődött az ülés tegnapelőtt. A függetlenségi párt régi hive **Benyovszky Sándor** kezdette meg a vitát.

Elő adta azokat az eszméket, a melyeken Magyarország függetlensége és boldogulása nyugszik. A beszéd bevégeztével a függetlenségi párt tagjai odajárultak az öreg harcoshoz, hogy vele egy meleg kézzorítást váltsanak.

**Meskó László** következett. Érvei sulyosan hullottak jobbra is, de balra is, a nemzeti párt felé... A nemzeti jogok érvényesülésének követelése pártpolitika, de azok lealkuvása nem az!... Dogmaként hirdeti a 48-as párt az önálló vámtérületet. Hát ki dogmatikusabb, mint az a ki érvelés helyett — mint Tisza Kálmán tette — átokkal fenyeget? Majd a támadásba ment át Meskó. Sorra vette az ellenpárti szónokokat. A magyar ember kényes a jogára, — mondotta Pulszky, — de azokat az életben is megvalósítani akarja. Elég volt már a „föntartott jogokból”, a milyen a magyar hadsereg is; a törvények és az élet közötti űrt át kell hidalni! — jelentette ki pártja riadó tetszése között.

Határozott állást foglalt el a fenyegetésekkel szemben. Azzal fenyegetőznek, hogy áthágják az alkotmányosságot? De jegyezzék meg, hogy azontul sivatag van, a melyen több alkotmányos virág már nem terem! Feloszlatják a házat? Ha a nemzet többsége önkönként volna, ugymond, már halomszázra küldettek volna bizalmi nyilatkozatokat!

— Kérdezzék hát meg a nemzetet! Oszlássák föl a házat! riadó föl a függetlenségi párt.

Meskó beszéde alatt Dániel miniszter maga köré gyűjtött egy csoportot, a kikkel élénken diskurálni kezdett.

— Kérek itt a jobboldalon csendet! — rebentette őket szét Szilágyi. Sietve ment a helyére Dániel miniszter, és a társaság széteszlott.

Bánffy, miniszterelnök idegesen félszkelődött a helyén. Türelmetlenül várta Meskó beszédének a végét. A mint Meskó a beszédét elvégezte türtözletni kellett magát, mert

## TÁRCSA.

### Züllötten.

A „Bácskai Hírlap” eredeti tárczája.

Sok Budapesten a kávéház panaszolják a vidéki mamák a kiknek szárnyra eresztett fiókjaik napestig ott rebdesznek a fővárosi kávéforrások torokszorító levegőjében.

Bizony van, de még mindig nem elég. Bocsnát ezt nem én mondom, hanem Mózes Mihály uram a matézis volt professzora. Ó ha ez a „volt” nem űtközne ki a homlok ránczokon a faközöld kabát könyökrészén egy szóval mindenütt a mi emberi mivoltunk hitvány külsősége. De ez a „volt” czudaruléri a tanár urról és a budapesti kávéosok sajna jobbadán arra a felekezetre esküsznek mely előtt a „volt”-nak olyan lealázó szerepe van, hogy ki sem mondhatom.

Csoda-e ha ilyenképpen Mózes Mihály kevesli a kávéházat? Két háromszornál többször bajos egybe bejutni. Hát hova menjen főképpen télvíz idején a kurtakabátos emberiség? Hová! ezt mondjátok meg nekem, atyámfiai. Ez a szoczális probléma. Ez és semmi más. Irástudó, két fakultást végzett, Spencert kritizáló Bacont magyarázó kétlábú ha egyszer lefordult az utszöve és nem tud tovább tülekedni, hova térjen be egy puncsra

meg hogy legdühösebb ellenségének az embernek hangját hallja és közbeszóljon valami ismeretlen, mérges, nyekgő hangon, melyre sokszor nem tud rá ismerni, mert az övé!

Az állt embert látni s rája a fogat vi-csorgatni no meg a tunya elmét valami tüzes itallal fölsarkantuzni ezzel a homályos szándékkal lökte át magát Mózes Mihály a matézis volt tanára a kávéház küszöbén.

Áldassék a haragos Úr a miért vállalkozó szellemet adott vala az ő népének, mert ki más merészelné a külső Hajcsár-uton a hol a villamos se jár ilyen tükörüvegekből és bitorral párnázott butorokból, gömbölyű angyaltestekkel népes tengerzöld menyezetből puha, meleg enyhelyet összerovatni, csak hogy Mózes Mihály uj kávéházban, vendéglátó szivesség közepette, pompázva fölthesse a karácsony szent estéjét.

Meghuzódva egy asztalka mellé, melynek bányát nem látott márványa friss festék szagot árasztott, Mózes Mihály lesütötte föl-puffadt szemét. A világosság még bántotta. De amint föltekintett és meglátta a kávényájasan szélesedő arczát, a pinczerek fürge készségét s a pénztáros kisasszony tornyos, ezüstös nyilakkal fölözdeli frizuráját olyan édes káprázat vibrált benne: mint mikor a családapa szerettei sugárzó körében teleszivja lelkét enyhe örömmel.

A törpe poharak sebes iramodással járták meg az utat Mózes Mihály és a pénztárhoz között. Az erdélyi származásu exprofesszor igen hangos beszédű vala. Sok tudomány lehet azokban az ördögös poharakban, mert a tanárból csak úgy dült az okos szó, hogy azokat a poharakat hajogatta. De dévaj koboldok is lakozhatnak bennünk mert Mózes most az asszonyokra fordította a beszédét.

Erre már a pénztárhozó is odafigyelt. Mózes ezt észrevette és törzskarával udvariasan áttelepedett a pénztár mellé.

Négyen valának együtt. Mózes a volt tanár, Beregi egy vidékről fölkerült újságíró, egy bársonykabátos ur a ki szobrásznak vallotta magát és a negyedik a ki az első félórában nemes szölkötől származott, éjjél felé pedig morganatikus házasságból sarjadzott s meglehet, hogy hajnal tájban valami elkallódott királyfi vedlik ki belőle.

A négy ur együtt ivott. Mózes gourmet módra, Beregi mohón s hallhatóan, a szobrász reszkető kéztartással és a morganatikus csemete a nyelvét fürösztgetve.

Ismeretlenek valának de hamar nagyon összeleledtek. Leszólták az embereket különösen a nagyokat, földöntötték a bálványokat és képzeletben szétrugdosták őket czipőjük sarkaival, hadd lássa a buta, elvakult cöcsöklék hogy gipszelt kenderkőz van belül.

Szlágyi Meskó beszéde után szünetet rendelt. Igy hát csak a szünet után eshetett meg a nagy beszéd, mely hivatva lett volna a politikai helyzetet tisztázni. A kormánypart betódult a terembe a vezért hallgatni.

— Halljuk! Halljuk! — zugott a jobboldal, a mint Bánffy felemelkedett. De a szélsőbal Hoch-ja hamar tulfarsogta a kormánypart halljuk jait. Igy azután, ha csakugyan meg akarták hallani Bánffyt, el kellett hallgatniok.

Azon kezdte, hogy nem fogadja el Kossuth Ferencz határozati javaslatát. . . .

— Mert Bécsben nem engedik meg! — hangzott fel a nagy harci kedvben lévő szélsőbaloldal kiáltása.

... Kossuth mulasztással vádolja őt, folytatta Bánffy, holott ő biztosítani akarta magának. . . .

— A bársonyszeket! — vágott közbe Hentaller Lajos.

... a szabadkezlet! egészíté ki a mondatot a miniszterelnök.

Azt fejtette azután, hogy miért nem jött létre megfelelő törvény Ausztriában? Azért, mert a törvényhozás működése a kisebbség erőszakoskodása folytán fennakadt és így a többségnek nem nyílt alkalma akaratát érvényre jutatni. A magyar kormány ezzel szemben köteleességnek tartotta, szigoruan alkalmazkodva az 1867. XII. t.-cikkben lefektetett elvekhez, respiriumot adni Ausztriának, hogy akaratát e kiegyezés tárgyában nyilváníthassa.

A miniszterelnök beszéde nem elégitette ki a javaslatot ellenző pártok várakozását.

Hivatkozott Apponyira, hogy hát nem lehet az a javaslat még sem olyan rossz, ha még Apponyi is elfogadja, aki pedig olyan sokszor kikel a kormány ellen. . . . .

A kormányelnök arra tért rá, ki lesz a felelős, ha a javaslatból újvire nem lesz törvény? Természetesen a függetlenségi pártra háritotta a felelősséget

— Ne fájjon a mi fejünk önöknek! — jegyezte meg erre Lukács Gyula.

... Ha azokkal a fegyverekkel megakadályozzák a törvény létrejöttét, folytatja Bánffy — a melyekkel Ausztriában éltek. . . .

— Gyanúsítás ez? Ki az, aki itt olyan fegyverekkel él? hangzott fel a szélsőbalról a méltatlankodás hangja. Az elnöki csöngetyű percekig nem tudta a miniszterelnököt szóhoz jutatni.

... akkor a kormány tudni fogja köteleességét! — fejezte be a mondatot a miniszterelnök.

— Jön a pátens! — egészítették ki a 48-asok. De csak hadd jöjjön!

Ez a czinkus fenyegetés végképpen depimálta az összes 67-es pártokat, Apponyi és hívei összevont szemöldökkel, némán, komoran hallgatták a miniszterelnök kijelentéseit.

És mikor Bánffy hozzájárulását mondotta ki Enyedi Lukács határozatai javaslatához, éppen a nemzeti párt padjairól, Hódossy Imre ajkáról hangzott ez a szó:

— Már késő!

Befejezte beszédét a kormányelnök azzal, hogy az Ausztriával való viszonyoknak nem szétbontása, hanem erősebb összehozása a kívánatos!

... Ah! . . . Most már tudjuk a czélt! — hangzott föl a szélsőbalon.

A kormánypart a miniszterelnök után kivonult a folyosóra. Csak Gajári és Werner, tanácskozott egyideig a miniszterelnökkel, aztán ők is kivonultak. Odabenn az üléssteremben pedig Olay Lajos nyomban hozzáfogott a miniszterelnök beszédének bírálatába. Erősen megátadta azt a részt, melylyel Bánffy hangsúlyozta, hogy ő Magyarország viszonyát Ausztriához sorosabban össze akarja fűzni. E kijelentésből kitűnik, hogy Bánffy nem magyar miniszter hanem Bécs minisztere.

— Nem is érdemel ő semmi kiméletet, — kiáltja közbe Justh Gyula.

Olay ez alatt kifejtette, hogy ő mért tartja szükségesnek az önálló vámerületet és pártjának zajos helyeslése közben fejtette ki érveit. Olay beszédének első része a miniszterelnököt újabb fölszólásra bírta. A gyorsírói jegyzetköl kiolvasta, hogy ő azzal a kifejezéssel, hogy szorosabb összehozást tart kívánatosnak, nem akart semmi olyast mondani, mi táma-

dásra okot szolgálhatna. Ő különben kijelen hogy nem Bécs szolgája, hanem királya és hazája minisztere. Ezt a kijelentést a szabad- elvűpárt éljenzéssel kísérte.

Az ülés végén Mócsy Antal a hétfői napot is karácsonyi szünetül kérte. Bánffy ezt elle- nezte, mire Hentaller Lajos képviselő indítvá- nya fogadtatott el, hogy a hétfői ülés délután 4—8-ig tartassék meg.

Budapest, 1897. decz. 23.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Rakovszky István, Molnár Antal, gróf Esterházy Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter.

Tulságosan ünnepies hangulatban volt a Ház olyannyira hogy alig volt aki az ünnepi csendet megzavarja, oly kevesen voltak jelen a képviselők közül.

A karácsonyi ünnepek már hazafelé csalogatják a képviselőket.

Csak éppen a függetlenségi párt amelynek háborus kedvét még az ünnep sem oszlat- tázta tartja fenn a karzat érdeklődését.

A vitát Fáy István kezdte meg. A magyar nemzetnek ugymond nincs semmi oka lova- giasságot és előzékenységet tanusítani Ausz- triával szemben a honnan ilyesmit sohasem tapasztal. A függetlenségi párt a lelkes be- szédét nagy tetszéssel fogadta.

Másodiknak a jeles történettudós, Thaly Kálmán szólt föl. Nagy, zajos hatást ért el, a mikor a miniszterelnöknek azt a gyanusítá- sát verte vissza, hogy a függetlenségi párt azokkal a fegyverekkel akar élni, a melyekkel az osztrák baloldal.

— A miniszterelnök ur szeretné ezt — mondotta emelt hangon Thaly, — de azt nem éri meg! Ha államsínyit akar, csinálja meg azt a maga pártjával!!

A história segítségével világította meg ezután a magyar vámuigy valóságos helyzetét. Bebizonyította, hogy ezt mindig úgy kezelték, hogy abból csak Ausztria merített hasznot. Főlemlítette, hogy mikor III. Károly és Mária Terézia korát kellett volna megírnia, valóságos undor fogta el az akkori szolgalelkűség tapasztalásakor. Pedig az akkori állapotok nagyon hasonlatosak a mostaniakhoz. . . .

A nap másik eseménye Győry Eleknek a szünet után elmondott hatalmas polemikus beszéde volt. Dus fegyverzetének teljes erejét a miniszterelnök ellen fordította. Rámutatótt a miniszterelnöki felfogás kutféjére, arra, hogy ő, a mint a tegnapi beszédével igazolta a

Mindegyikök hangjából kharant, hogy ők is ott ühelnének a nagy puncs-bowie körül, velök a nagyokkal és ők is merithetnének a táhlból csömörölésig; csak hogy nekik fajna az próbbak, a tál mellől leszorultak sovár üvöltése. Ők is ott lehetnének.

Hogy miért nincsenek ottan mindegyikük elmondta. Színes, szép szavakkal könnyű folyással, mintha betéve tudnák.

Igy fordul a beszéd a fehérnépre. Mózes hozakodott velük elő őket okolván sok minden balsorsért a mi rája sujított. A pénzár mellé kerülve, virágosabb szavakat kötögetett bokrétaba. Most más is hallgatta. Egy asszony. Miféle, micsodás azt Mózes nem kutatta. Más fajta volt mint ő és czimborái és ez elég, hogy az extanár lelkében más hangok zsongjanak. Ünneplőbe öltöztette beszédjét, megfésülte, kicziczomázta, mert az asszonyi fajta kedvében akart járni, imádván ezt a domború fehérséget még most is s foszlott lelkének rongyaival ékesítvén őket úgy érzi ma is újfen mindenét odaadná értük.

Ő úgy mondá mindenét az asszonyok kapaitották el s talán ő volt az egyetlen e díszes karácsonyi társaságban aki fantáziáját nem a tények összegabanczolására használta. A világért sem mondom, hogy a többiek hazudtak. Az ilyen emberek nem hazudnak csak szuggesztív behatásoknak engednek.

— Az asszonyok kiszédtek a lelkemet darabonként. Volt idő mikor egy fényes kristálylap volt. Fókuszba gyűjtve vakítóan vert vissza a sugarakat. Ő tetszelegve nézte magát benne; az első azok között kik nekem születtek. Ráuntam az elsőre. Miért? nem tudom bizonyosan a második miatt. Az megtanított szenvedni is s mert olykor fölsziszsen- tem fájdalomban ő unt rám. Megelőzött a kis bestia. Ekkor megházasodtam. Megpro- báltam a részekből egy egészet konstruálni. Mert a mit addig éreztem sosem volt egé- szen egyé. Már előre osztozkodtak rajta azok akik később jöttek anélkül, hogy tud- tam volna kik lesznek. Beregi ur ön moso- lyog. Eltalálta, a házasság nem ilyen ember- nek való. Egy darabig csak tartott a részecs- kék kohéziója de aztán megint kezdett oszczi- lálni. Egy parány ide a másik amoda. A fe- leségnek is maradt volna vajami, de ő az egészet akarta. Igaza volt szegénynek, ben- nem volt a hiba. Bennem meg az asszonyok- ban Hogy miért okozom az asszonyokat. Ön, pardon te . . . . izé . . . . szobrász nem értheted. Te csak nemes idomokat látsz. A formák embere vagy. Egy ferde csipő nem lelkesithet. Tudom, sokan vagytok ti az ide- alizált női testet imádók szektiájában. Hát én erre azt mondom, hogy szamarak vagytok. Vonalzóval, körzővel meg nem tudem miféle

profán eszközökkel mérésikéltek az asszonyo- kon.

Mi... mi mások vagyunk — minket nem nyugöz le semmiféle badar iskolaszertéség — s ezért urajuk annyira az asszonyt. Mi az asszony lelkéhez akarunk hozzáférni. A lelkét akarjuk magunkhoz sodorni és a lelkén ke- resztül hatalmunkba venni. És én ebbe vesz- tem bele pajlás. Lepattantattam néhány zá- rat s mikor egyhez értem melynek nem tud- tam a nyitját eltalálni, sorvasztó deliriumban addig kerestem míg — belebolondultam.

Ne ijedjete meg fiuk kigyógyultam s nem tesztek kárt senkiben legföljebb magamban.

\*  
— Ön azt állítja, kisasszony, hogy még mindig nem mondtam meg miért vádolom az asszonyokat is? Dehogy vádolom.. de- hogy.... mástól sem túrném. De az igaz, hogy az asszonyok a másébből mindig többet vesz- nek mint a magukébból adnak. Mindegyikök kiragadt valamit lelkemből s a mit helyébe adtak az.....az... tudja nagyon édes, nagyon drága volt akkor.... de idővel szétporladt. Illuzióim, képzeletem, a világosság mely agyamat ter- mékenyítette, fogyott... fogyott mindig csak fogyott..... Ők szédtek el tőlem.

Dehogy vádolom őket kisasszony... dehogy vádolom.....

parlamentarizmust nem élő organizmusnak, hanem mechanikus masinának tekintik...

Ebben az időtájtörténet, hogy a sürgösen összehívott miniszterek lélekszakadva a háza érkeztek és mindjárt tanácsba ültek. A miniszterelnök is elhagyta a termet.

— Szólik a leczke elől kiálltotta rá Endrey Gyula.

Ettől fogva csak egy egy miniszter tartozott felváltva a teremben inspekciósoknak.

Győry folytatta beszédét. Bánffy — úgymond — megtette magát közös miniszternek, mert hiszen ő Ausztria érdekeit védi. Ennek bizonyítására felolvasgatott egyet-mást a kormányelnök tegnapi stílus-remekeiből.

— Bajos ugyan megértini ezeket — mondotta Győry — mert nem vagyok szokva az erdélyi nyelvhez...

— Kikérem magamnak! Ez nem erdélyi nyelvezet! — pattant fel tréfásan Bartha Miklós, nagy derűvel szólott.

Behatóan fejtegette ki ezután Győry, hogy a kormány ebben a kérdésben kötelességességét kötelességességre halmazott. Nem vette figyelembe azt az eshetőséget, hogy Magyarország lehet még joga az önálló vámtérülethez is. Nem gondoskodott arról, hogy január elsején törvényes állapot jöjjön létre. És most mulasztásának fedezetül Apponyi szárnnyai alá bujik, majd meg fenyegetőzik, hogy baj lesz ebből, mert ő mindenre kész!

Figyelmetkeltő volt a beszédnek az a része, a mikor Apponyival vette föl a harcot. Hát a bizalmatlanságot mindig csak jogföladással lehet eloszlatni. A nemzetnek százados hűsége arra nem elég?

Odaát meg a Wacht am Rheint éneklük! — szolt közbe Lukács Gyula.

Nem lehet az, folytatta Győry, hogy bizalmat csak a kiskorúság érdemeljen, az önállóság a férfias önérték pedig nem. A király nem fog csalatkozni a nemzetben, különösen nem azokban, a kiknek nem az az elvük, hogy ma itt, holnap ott!

De ezt a bizalmat, fejezte be a nagyhatású beszédét Győry, nem is a mi jogaink érvényesítése, hanem a folyton kisértő rém, a birodalmi egység eszméje idézi elő!

A függetlenségi párt perczekig éljenze. Szilágyi, az elnök még azt enunziálta, hogy Mócsy megint jobb időkre halasztotta interpellációját... A legközelebbi ülés pedig hétfőn délután lesz.

## Különfélék.

— **Vidéki olvasóinknak és előfizetőinknek.** Minden félre értést elkerülendő felkérjük vidéki előfizetőinket és olvasóinkat, hogy amennyiben a lapot eddig kapták és arra továbbra előfizetni nem óhajtanak ezt velünk lehetőleg levelezőlap utján közölni sziveskedjenek, nehogy a lapot fölöslegesen tovább is küldjük címükre. A kiadóhivatal.

— **Karácsonyunk.** Lapunk legközelebb száma a karácsonyi ünnepek miatt hétfőn délelőtt fog megjelenni. Olvasóinknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

— **Kinevezés.** Pfeifer Zoltán joghallgatót Schmausz Endre főispán közigazgatási gyakoronokká nevezte ki Szabadka szab. kir. város törvényhatóságánál.

— **Csendőr parancsnok szemlé.** A szegedi II. kerületi csendőr parancsnok Kubass alvezetés a napokban városunkban időzött, ez alkalommal a szabadkai csendőrszárny szakaszt vizsgálta meg, a tapasztaltak felett teljes megelégedését nyilváníttotta.

— **Felmentett jegyző.** Az ujvidéki kir. törvényszék Popovits Simon volt ó-becsei jegyzőt az ellene emelt sikkasztás és egyéb vádak alól a kir. törvényszéki ügyész indítványára felmentette.

— **Tanfölgyelői látogatás.** Topolyáról írja levelezőnk: Kurucz Gyula kir. segédtanfölgyelői körútjában két napig tartózkodott községünk-

ben és az összes iskolákat tüzetes vizsgálat alá vette. Innen Csantavérre utazott.

— **Vármegyei közgyűlés.** Bács- Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága ma d. e. 9 órakor ez évi negyedik rendes közgyűlését tartotta meg. A közgyűlésen dr. Vojnits István főispán elnökölt, ki szívélyesen üdvözölte a nagy számban megjelent bizottsági tagokat a jegyzőkönyv vezetésével Vojnits István főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Bertolino Sándor tb. főjegyzőt bizta meg. Betöltendőek voltak az árszékeli elnöki, a házépítési főpénztárnoki s az ezen állások betöltése folytán netán megürülő állások. A kijelölt bizottság Bezeredy István, Eigi József és dr. Molnár Károly bizottsági tagokat választotta be, a főispán pedig dr. Hoffman Károly, Sándor Béla és Trischler X. Ferenczet nevezte ki. Rövid tanácskozás után dr. Vojnits István főispán újól megnyitotta a közgyűlést és bejelentette a kandidálás eredményét; a kandidáló bizottság javaslata alapján, az árszékeli elnöki állásra Schlagetter Gyula, Zombor város polgármestere, a házépítési főpénztárnoki állásra Jakobsits János, árszékeli alpenztárnoki az ekként megürült árszékeli alpenztárnok, állásra Vuits Péter, az ekként megürült házépítési alpenztárnoki állásra Bittermann Gyula, számvédelmi gyakornok választottak meg egyhangu lelkesedéssel. A közgyűlésen jelen volt Jakobsits János, Vuits Péter és Bittermann Gyula nyomban le is tették a tisztí esküt.

— **Választás.** Ó-Morovica község előjáróságánál megüresedett irnoki állásra e hó 18-án egyhangulag Schöbel Jenő b. topolyai lakos, jegyzői gyakornok választott meg.

— **Ünnepelt tanító.** Ó-Becsén az izr. iskola egyik agg tanítója Kleinvald Lipót ez év elején nyugalomba vonult, most tanítványai tiszteletére e hó 26-án ünnepélyt rendeznek. Arczképeikkel albumot nyújtanak át neki és este társas vacsorát rendeznek.

— **Tanító választás.** A zentai községi iskolaszék a múlt héten tanítóválasztó közgyűlést tartott, mely alkalommal az Arvay Lajos tanító nyugdíjazásával megürült tanítói állásra Tóth Józseffel szemben Rogovics János városi helyettesként működő tanító, ennek helyére tanyai tanítónő Szupics József ellenében Szabó Dániel okl. tanító s végre a népiske ai igazgatóság végleges betöltéséig szükséges helyettesi állásra Jung János és Vajda Ferencz tanyai tanítókkal szemben Vladár Menyhért zentai tanító választott meg.

— **Halálozás.** Törley Antal nagybirtokos f. hó 19-én délután 4 órakor 43 éves korában meghalt. F. hó 21-én nagyszámu gyász kísérettel hozták be saját tanyájáról Csantavérre hol általános részvét mellett helyezték egy ideiglenes sírba míg a családi sírbolt elkészül. Koporsóját számos koszorú díszítette. Az elhunytak az özvegyén kívül 4 gyermeke maradt. Legyen neki könnyű a föld.

— **Halálozás.** Bosnyák Sándor, zombori polgár, folyó évi december hó 20-án éjjeli 12 órakor életének 58-ik évében elhunyt.

— **Karácsonyfa ünnepély Zomborban.** Vasárnap lélekemelő ünnepély folyt le a gymnasiumi torna csarnokban. A zombori kath. nőegylet 142 gyermeket látott el ruhával nagy közönség jelenlétében.

— **Eljegyzés.** Héger Ferencz bajai középiskolai tanár eljegyezte Lissák Mariska kisasszonyt, Lissák János bajai tanár leányát.

— **Az óbecsei kath. olvasókör** vasárnap tartotta közgyűlését, a melyen elnökül Fonyó Pál plébános, jegyzőül Kelemen József tanító választott meg.

— **A Zomborban vendégszereplő Margó** Celia óriási sikert aratott. A műsort megváltoztatták. Tegnapi „Üdvöske” és ma „Madarász” fog előadni.

— **Házasság.** Fűrszt Salamon folyó hó 20-án köt házasságot dr. Veidmann Vilmosné leányával, Olga kisasszonnyal Apatinban.

— **Dal és táncszestély.** A zombori iparos dalárda 1897. évi december hó 26-án, azaz karácsony másnapján a kaszinó egyesület helyiségében dal és táncszestélyt rendez. Műsor 1. Karácsonyi ének. Éneklük Würtz Mariska k. a., Kubatovits Teréz k. a., Varga Kálmán és Firány Pál. Zongorán kíséri ifj. Csermák József ur. 2. Oh róza hát ne félj. Éneklük Geresch Zsófia k. a. és Bólics Dezső. Zongorán kíséri Staudacher Mariska k. a. 3. A levél. Monolog. Előadja Koch Anna k. a. 4. Nagy ária. „Büvös vadász”-ból. Éneklük dr. Pataj Sándorné Vida Etelka uróné. Zongorán kíséri Marschall Béla ur. 5. Nines edesebb... Éneklük Brecka Lenke k. a. és Varga Kálmán. Zongorán kíséri Staudacher Mariska k. a. 6. Melyiket? Irta Várady Antal. Szavalja Szász Sándor. 7. Saffi belépő dala. A „Cigánybáró”-ból. Éneklük dr. Pataj Sándorné Vida Etelka uróné Zongorán kíséri Marschall Béla ur. 8. Népdalok. „Belúta az utat...” „Jegyenefa tetejében...” „Ha madárka...” Éneklük a végesskar. — Beléptidij személyenként 1 frt. Jegyek előre válthatók Kollár József és Schick Rezső urak üzletében és este a pénztárnál. Dr. Pataj Sándorné Vida Etelka uróné, Staudacher Mariska k. a. és Marschall Béla ur szivességből működnek közre. Felülfizetések elfogadhatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti 9 órakor.

— **Nagy tűz Szeghegyen.** Szeghegyi tudósítók írja, hogy a szeghegyi gőzmalom f. hó 21-én este hat órakor eddig még nem állapítható okból kigyulladt s még most is folyton ég. A gőzmalomban nagy mennyiségű buza, rozs és árpa volt elhelyezve, amelyet a gőzmalom tulajdonosai részben pedig szeghegyi, kis hegyesi és feketehegyiek kisebb mennyiségben óriás végezt adtak. F. hó 21-én este 6 órakor hatalmas tüstgomoly és ropogás, mely a malom belsejéből hallatszott figyelmssé tette a szomszédokat akik mihelyt észrevették, hogy a malom belsejéből sűrű füst jön ki azonnal siettek a község háza-hoz, hogy az előjáróságot és a tűzoltóságot értesítsék az esetről. A tűzoltóság azonnal ki-vonult a helyszínre azonban a mentési munkálatokat kezdetben csak részben később azonban sehogy sem eszközölhette még a legnagyobb erőmegfeszítés daczára sem, mert az égő gabona szerte széjjel pattogott úgy hogy hozzá jutni teljesen lehetetlen volt. A tűz rövid idő alatt a malomberendezést is megtámadta. A száraz faalkotmány amely a malom belső berendezését képezi iszonyu ropogással égett egy ideig azután összeomlott: A lángok már a tetőzetbe is belekaptak s az valamint a mellette levő kis mellék épületek hatalmas lángszöppal világították be a környéket. A malomban összehordott gabona még most is ég, a kár körülből nyolcz ezer forintot tesz ki ami azonban megtérül, mert a malom a Magyar francia biztosító társaságnál 15000 forintra volt biztosítva. A tűzoltóság minden lehetőt megtett, hogy legalább valamit megmentsen de teljesen lehetetlen volt.

— **A szinügyi bizottság** üléséről lapunk utolsó számában közreadott tudósításunk utasításai közöljük. hogy a bizottság utasította a szinigazgatót, miképp a társulat névsorát legkésőbb január 15-ikéig mutassa be,

mert különben pályázat hirdettek. Ez az intézkedés azzal van megokolva, hogy a társulatok olyan tájt szervezkednek s így később megfelelő erőkre nem lehet bizonyossággal számot tartani. A hőszerelem kérdést akként intézte el a bizottság, hogy ugyancsak január 15-ikéig adott halasztást az igazgatónak aki vagy budapesti vagy kolozsvári színművészeket köteles felléptetői és pedig minden bérletben legalább kétszer. A heti műsor megtartására és utasítást adott az igazgatónak a bizottság, amely — végül — a diszletek leltározását rendelte el.

— **Szocialisták Zomborban.** A lelketlen népművészek Zomborban is megkezdtek gyalázatos munkájukat. Széltében beszéltek, hogy Zomborban napról-napra terjed a szocializmus. Tizenöt krajczárjával veszik fel az új híveket s nyomban mindenféle szocialista iratokat nyomnak a markukba. Felhívjuk ezekre a hírekre a rendőrség figyelmét.

— **A villamos karácsonya.** A villamos kocsi karácsony két napján csak d. u. 4-ig közlekednek.

— **Vörös kardpárbaj Ujvidéken.** A napokban vörös kardpárbaj folyt le a honvédelktanya vívótermében Kolozsvár Árpád honvéddal nagy és Stanoljevics Dusan hivatalnok között, melyben Kolozsvár hongy. megsebesült a jobb karján. A párbaj oka ismeretlen.

— **Szilveszter estély.** A zombori kaszinó egyleti dalára — fennállásának 25-ik évében — 1897. évi december hó 31-én »Vadászkürt« szállóház termeiben Konyovits Ivánka, Maximovits Szilárdné, Milcsinszky Emma, és dr. Pataj Sándorné Vida Etelka urhölgyek, továbbá Gaál Ferencz és Spáth Károly urak szíves közreműködésével IV. alapszabályszerű tombolával egybekötött dal- és táncestélyt rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja. Műsorozat: 1. Huber K.: »Szabadságdal« férfikar, 2. Erkel F.: »Nagy kettős dal« a Hunyadi László című dalműből Marschall Béla ur zongora kísérete mellett előadják: dr. Pataj Sándorné Vida Etelka urné és Kelő Mór ur, 4. Reviczky Gyula költeménye: »Rossz istenek« szavaj Trischler Károly ur, 4. Gaál F.: »Söhajtás« férfikar, 5. Erkel F.: Nászdal a Hunyadi László című dalműből Marschall Béla ur zongorakísérete mellett éneklí dr. Pataj Sándorné Vida Etelka urné, 6. Gaál F.: »Cseh morva dalok« Hegedű, zongora, harmonium, gordonka és nagybőgőn előadják: Konyovits Ivánka, Maximovits Szilárdné és Milcsinszky Emma urhölgyek, továbbá Spáth Károly és Gaál Ferencz urak, 7. Gaál F. »Magyar dalok«, férfikar. Belépőjegyek 1 frtjával Sztrilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Pártoló tagok a tagsági jegyek negyedik szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak belépő jegyet. Kezdeté esti 8 óra.

— **Uj gőzmalom.** A szeghegyi gőzmalom leégése folytán most már elérkezettnek látja az időt a kishegyési újonnan alakult gőzmalom részv. társaság, hogy a munkálátokat megkezdje. A részvényeknek nagy kelendőségük van. Az építkezést, melyet az idő arra alkalmas lesz azonnal megkezdik.

— **Elfogott tolvaj.** Már régen észrevették hogy valaki dézmálja a vasuti állomás szénraktárát, de a tettest nem sikerült elcsipni. Tegnap éjjel azonban a czirkáló rendőrnek feltűnt, hogy Soksics János I. körű lakos valami zsákokat cipel. A kapujától utolérte és megnézte a zsákokat, melyben szénét talált. A rendőr mindjárt gondolta, hogy ez a vasuti tolvaj és be akart menni Soksics házába meg-

nézni van e még több szén is ott. De Soksics egy busángot kapott elő és elkergette a rendőrt háza elől, de ez négy rendőrt véve magához visszament, hol is Soksicsot a kapitányságra kísérték.

— **Öngyilkosság.** Ujvidéki levelezőnk írja: Tegnap 5 órakor Pelkovicz Sándor gépűzőnök a »Teve« szálló egyik szobájában szájba lőtte magát. Tettének oka valószínűleg zilált anyagi viszonyok.

— **Táncmulatság.** A szabadkai Öngyűző és Jótékonyági Egyesület 1898. évi január hó 15-én a »Pest szálloda« disztermében saját alapítójának javára táncvizgalmat rendez. Belépti jegyek árai: személyjegy 1 frt., családjegy 2 f. 50 kr., karzati jegy 1 f. 50 kr., Este a pénztárnál személyjegy 1 frt 20 kr. Jegyek előre válthatók: Taussig Vilmos, Neuhaus Bernát, Sugár Béla, Roth Ármán és Pírnitzer Vilmos urak üzleteiben. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor.

— **Csürogról** olyan hírt veszünk, a melyre méltán felhívhatjuk az illetékes hatóság figyelmét. Ugy látszik Csürogon még mindig vannak olyanok, a kik feledik, hogy Magyarország élnek, a magyar föld kenyerét eszik. Legalább erre vall az egyik szerb tanító viselkedése, a ki a Toder-féle vendéglőben evő társaság előtt, mert magyar toasztot akart S. tanító mondani, kikelt a magyarság ellen, úgy annyira, hogy a békések jobbnak vélték távozni így kikerülni a provokálást. Úgy értesülünk, hogy a sértett magyarság néhány vezető tagja a szerb tanítót feljelentette a megyei kir. tanfelügyelőségnek. — Bizony sajnos, ha egy művelt férfi, főleg tanító megfélemledik állásáról és szavainak jelentőségét nem mérégeleli.

— **A korcsolyapályák megnyiták.** A jégpálya ugy Pálcson, mint a városban a Prokesch palota mellett megnyitott. A Sport egyeslet gondoskodott róla, hogy mindkét helyen a korcsolyázó közönség kellő kényelmet találjon. Mindkét helyen fűtött öltözők. Egy alkalmi jegy ára a nagy pályán 40 kr. a kis pályán 20 kr. Egész évadra szóló jegy ára az évadra 50 frt.

— **Meghívó** táncvizgalmal egybekötött beszédára, melyet a »szabadkai szerb dalegyet« a m. kir. szegedi honvéd ker. zenekar közreműködése mellett 1898. évi január hó 12-én a »Pest város szálloda« nagytermében jótékony célra rendez. Belépti jegyek ára: elsőrendű számozott hely 1 frt 50 kr., a többi 1 frt., kis karzati jegy 1 frt. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté esti 8 órakor. Műsor: 1. a »Halászs induló« Novacektól. 2) »Warburgi dalnok versenye« Wagner Richard-tól előadja: Feix Adolf karnagy vezetése mellett a m. kir. szegedi II. honvéd-kerület zenekara. 3) »Hajósok dala« Eckertől, a m. kir. szegedi II. honvéd-kerület zenekara kísérete mellett előadja: a szerb dalárda vegyeskara. (Zenekíséret: Feix Adolf honvéd-zenekar karnagyától.) 4) »Szerb népdalok« éneklí: Vujits Velyko a szerb dalárda tagja, harmoniumon kíséri Gaál Ferencz zenédei igazgató ur. 5) »III. dalcsoport« Mokranjac István-tól, előadja: a szerb dalárda vegyeskara. 6) »Vihar a tengeren« Jaksits-tól, szavajja »Prodanovits István a szerb dalárda tagja. 7) »VII. dalcsoport« Mokranjac-tól, előadja: a szerb dalárda vegyeskara. 8) »Az eladott menyasszony« Smetanától, előadja: Feix Adolf karnagy vezetése mellett a m. kir. szegedi II. honvédkerület zenekara.

— **Helyreigazítás.** F. hó 19-iki számunkban közöltük, hogy Frankfurt Ernő írnok »Mohács-

ról Bajára helyeztetett át.« Mint utóbb értesültünk, Frankfurt Ernő nem írnok hanem »bíróági jegyző«, amit ez-nel helyreigazítottunk.

— **Mindenkinek melegen ajánljuk Braun Herman fia** szállító szén és fa üzletet, úgyszintén: épület kellékek: Mész ezement, fa, faszén és czenient lapjait.

— **Kitüntetés.** Mautner Ödön hírneves magyar kereskedőnk ismét kitüntetés érte. Ugyanis a szerb udvar részére évek óta szállított kitüntető magvaiért karácsonyi ajándékkal a szerb királyi udvari szállítótávoz neveztetett ki.

## S Z I N H Á Z.

**A helyettes.** Kedden, decz. 21-én. Másodsor került színpad ez évben. Ma is sokat neveltünk a darab meséjén, melyről megirtuk, hogy sok szellemeset ugyan nem tartalmaz, de annál több inceskilandó pikantériát. Tartalomra nézve feltűnő hasonlatosságot fedezünk fel e darab és a »Váljunk el« — között. Az a különbség a kettő között hogy az aszony más paragrafus alapján akar elválni, de a vége mindkettőnek az, hogy az égedellen hölgy beleszeret az urába. Boross Ferike mindegyikben egyaránt kiűnő. Kedves modora, ügyes játéka és fogékony előadása által mindkét vigjátéknak nagy előnyére szolgált. Radó Rózsika nem nyújtott semmi különösét és öltözele sem volt megfelelő. Ellenben Csizsér és Lomniczy eleműkben voltak és pompásan alakítottak, nemkülönben Rélai a Dukloscan szerepében. Lomniczyné, mint az üdv hadseregének kapitánya, nagyon ügyesen játszott.

**Csokon szerzett vőlegény.** Szerdán decz. 22-én. Ledovszky Mariska (Ábray Irén) mutatja be magát hat különböző figurában. Ennél fogva az egész darabot körülbelül ő játsza el és mindazt azért, hogy megkedveltesse magát Csontai Lőrinczettel (Rélay), ki aztán nem ellenzi, hogy unokaöccsége (Csizsér) feleségül vegye. Ehhez az óriási szerephez nagy tehetség, művészet kell. És habár Ledovszky Mariska elsőrangú erő a társulatnál, mégis ma csekély indiszpozícióval kellett megküzdeni. Egy némely alakítása sikerült, de aztán mintha elfáradt volna, ereje megfogyatkozott. A tót fiút is ügyesen ábrázolta, csak a tót táncot lejtette úgy, mint az az iskolás fiú, aki a könyvből olvassa a lezékét. A tánc egész folyamán az összes figyelmé és szeme a lábainak illesztésén függött, amit egy táncos sem szokott tenni.

Kiemelendő a darab egyik epizódja, melyet Lomniczy, Lomniczyné és Deréki mutattak be: A vándor színészek truppja. Bármilyen drasztikus dolgok fordulnak benne elő mégis a parodizálás oly sikerült volt, hogy nem tudtuk visszatartani a kacagást. Különösen Lomniczyné bámulatosan pajzánkodott. Az előadás egyéb része közepesen folyt le.

**Az ördög mátkája.** Csütörtökön, decz. 23-án Géczy István legújabb népsz. műve került színpad, bemutató előadásban. Érdeklődéssel vártuk ezt az újdonságot, mely a budapesti népszínházban szép sikert aratott és állandóan műsoron van. Nálunk a közönség, mely Géczyt szívesen látja a színpadon erős kritikával fogadta az ördög mátkáját. Mindenekelőtt az a nézet az uralkodó, hogy amit láttunk, az elűt a népszínművek közönséges sablonától. Inkább népmesé, mely nem táncszel és lakodalommal, hanem szomorúsággal és halállal fejeződik be. Az első két felvonás felcsigázta kíváncsiságunkat, mert szokatlan eseményt hoz színpad és nagy lelki háborodást esztel, a megoldás azonban nem elégít ki és nem nyugtat meg bennünket. Botár Márton (Rélai) másodsor nőül és elveszi a fiatal, szép Annát (Lányi Irma). A

háza fogadja Vermes Juditot (Sugár Aranka) is, kiról az a néphit, hogy az ördög mátkája mert mindent megbűvöl a szeme pillantásával, mint ahogy megbűvölte első vőlegényét is, kit esküvője napján a templom küszöbén ütött meg a gufa — de férjhez nem megy senkihez mert ördögnek van eljegyezve. Anna beleszeretett a mostoha fiába, Andorba (Lomniczy), a ki ezt a szerelmet viszonozta. Amde Judit viszont a huga kedvese iránt érez, mely a kötelező és a lángoló érzés következtében feltámadt katastrofa kitörését jelezi.

Judit félti a huga becsületét és boldogságát, de egyszersmint fájdalommal türi, hogy Andornak egy jó szava nincs hozzá. A testvéri szeretet győz benne és megmenti Annát, mikor ez lejtőre kerül és légyottot ad Andornak. Közibük veti magát és lefesti a szerelmeseknek, hogy ennek a viszonynak értelmes vége lehet. Vagy az apa öli meg a fiát, vagy megfordítva, Andor hajlik az okos szóra és visszalép az örvény széléről.

Ekkor érkezik haza, gyanútól kergetve, Botár márton, a férj. Kést ragad a fiára, de Judit ügyesen úgy rendezi a dolgot, hogy őt találja az Andor karjaiban, nem pedig a feleségét. A becsületes Botár arra kényszeríti most fiát, hogy Juditot nőül vegye. Ez azonban nem megy könnyen, mert Annát megölné a tudat, hogy Andor nem szereti, másrészt Judit sem fogadná el huga kedvesét és ezt, ki őt nem szereti.

A harmadik felvonásban megtudjuk, hogy Andort meghódította a Judit jó szive, megszereti és feleségül veszi. Anna hervad, megválja az urának, hogy nem őt, hanem mostoha fiát szerette. Azért tiszta maradt, nem csalta meg urát, de az élet reá nézve így is elviselhetetlen. Beléveti magát a tűrőbe, meghall. Az előadásnak ezzel vége.

Mellékes, de kedves epizod Boricza (Boros Ferike) és Miklós (Ferenczy) incselkedése. valamint Firtos Están (Deréki) káromkodása. Mindkettő jól van beillesztve a darabba, mely alkalminak is mondható, mivel a szent karácson elbűvölését mutatja be, népies alakban és szokásokkal.

Mindazonáltal a darab, mely nagy szenvedélyekkel és hatásos jelenetekkel dolgozik, nem bővölne, amint várni lehetett, a közönséget. Ennek oka abban rejlik, hogy fokozat helyett, esés van a befejezésben. Az esemény itt elszélesedik, vontatott és természet ellenes lett. A költői igazságszolgáltatás sem elég ki bennünket. Egyedül Anna bűnhődik és ennek halálán érzett szomorúság miatt ura, Andor, ki a mostoha anyjában felköltötte és szította a szerelmet, boldog férj lesz. Judit pedig Andor megelégedett felesége, habár nővéreinek a halálát, az ő boldogsága okozta. Egy szóval a népszinmű, vagy dráma, akár hogy vesszük, az első két felvonásban szerzett diadalát, a harmadikban elveszti.

Az előadásról a lehető legnagyobb dicsérrettel kell nyilatkoznunk. Mindegyik szereplő kivétel nélkül, teljes odaadással és sikeresen oldotta meg feladatát. Sugár Arankának több volt a drámai jelenése, mint énekszám. Ennek a feladatnak is pompásan megfelelt. Természetes, hogy Lányi Géza és Dankó Pista szép nőit érzéssel énekelte, habár a zenekar botozni való, botrányos kíséretet szolgáltatott. A karmester, akinek halavány sejtelmén sincs arról, hogy mi a magyar szó és magyar dal, úgy ül a pulpitusán, mint egy tuskó. Nem első eset, hogy Sugár Aranka dirigálja a zenekart és nem a karmester, akit detronizálni egy cseppet sem sajnálnánk.

Lányi Irma alapos tanulmányokkal mutatta be szerepét és rokonszenvet keltett szerencsétlen szerelmeinek ecsetelésével. Rélai, az apa, és Lomniczy a fiú, mindketten eltaláltak az alaphangot, melyen beszélőik és a viselkedést, melyet tanúsítanok kellett. A darabnak sok szerencsétlen és fájdalmat értő személyei közül a legvidámabb volt a Boros Ferikéé és Ferenczyé. Szeretik egymást, de nem merik megvallani. Végre Ferenczy valami hájtalló olyan bátorságot nyer, hogy megkéri a Boricza kezét, amit ez szívesen oda nyújt. Igen ügyesen mozgott mindkettő. Tetőzettel fogadták játékukat. Deréki, a nőhódító Están szerepében kifogástalan volt és

jóízű gondolkodásaival a tréfálódó elemet képviselte.

Az öltövények mind az estére készültek és a torozókői népviseletnek megfeleltek.

## CSARNOK.

### Csupor Gergő asszonyai.

— Elbeszélés. —  
Irtta: Tábori Emil.  
Vége.

Ambrus apó és Anna a bölcsőben nyugvó két napos leánya fölé hajolva, keservesen sirtak.

— Jaj de nagyon árva maradtál! Jaj de nagyon árva maradtál.

Anna szívéré egész sulyával nehezedett az a tudat, hogy ő volt az oka annak a szerencsétlen házasságnak. Ha ő akkoriban nem lett volna gögös, a huga még most is élne. A szegény kis árva helyett pedig talán mint anya ringatott volna egy boldogabb kis gyermekét.

Sirva csókolta a kis árvát: »Ne félj kis belicze báránykám! Anyád leszek én az édes helyett! Egyetlen gondom lész!

Az ajtón belépett Gergő.

Ambrus eléje állt: »Mit keresel itt Csupor Gergő? A mi a tied volt itt azt már elföldelted.

— Ne féljen — válaszolt Gergő megtörtten — nem lábatlankodom ez életben többet a kjed portáján. Jól mondta kjed tegnap: a mi utaink elváltak örökre. — Elmegyek innét új földre — új életet kezdek. Adják velem a gyerkőmet!

Anna ijedten kapta öibe gyermekét s a szoba végébe menekült vele. A »gyerkőmet akarja? ezt a gyerkőt?! Idegenbe akarja vinni!? — Nem adom!

— Az enyém ez a gyerkő — erősködik Gergő.

— Nem adom Gergő, nem adom sirt Anna — megfogadtam, hogy anyja leszek neki anyja helyett. Hát hová akarná vinni? Hiszen elpusztulna az a kis nyomorult féreg. Nem éri kjed a gyerkő tartáshoz.

— Majd gondozásba adom — nyugtatja meg Gergő.

— Mostohát, idegen mostohát akar adni neki adni, ugye Gergő — rémüldözött Anna s óvatosan a bölcsőbe tette az alvó kis jó szegőt »Nem engedlek drága kincsem! Vérem árán nem bocsátlak!

— Anna! — szólalt meg Gergő sértődve anyai szívtelességet tudsz bennem, hogy képesek hiszel ma, egy nappal szöröncsétlen hitvesem temetése után arra gondolni, hogy árva gyerkőmetnek mostohát adjak?

— Hát ugy elfordult tőlem a szived?

— Istön látja lelkömet, nem akarok egyebet, mint a gyerkőn jóvá tenni a mit az anyján vétkeztem. Azért akarom magammal vinni és soha ez életben meg nem válni tőle. Azért hát kérlek ne ellenkezzetek, mert én el nem állok tőle.

Mig Gergő ezeket mondta, Annába nagy elhatározás ment végbe. Ugy hozzá nőtt a szive ahhoz a kis árvához, hogy semmi áron sem akart tőle megválni. Odalépett Gergő elé, egyenesen a szemébe nézett s nyugodt hangon így szólt:

— Te nem akarsz megválni a magzatodtól mert a hitvesed halála magadba térített, én sem adom ki kezemből, mert kötelességem pótolni az anyját, kinek sirbadölését az én bűnös gögöm okozta. Az én gögöm okozta. Az én gögömet is megtörte a te szerencsétlenséged. Bűnösök vagyunk mind a ketten. Együtt szereztük a veszedelmet együtt kell eleibe állnunk. Gergő! Maradj továbbat is gyerkődnéked gondozó apja, és mostohájáva — tégy engem!

— Te kinálkozol hozzám? A hitelbe kapotthoz?

Kínálom magam, hogy hitvesed lehessék, de hogy megóvjam az árvát a mostohától!

— Hagyd abba Anna! A mi életünk már meg van rontva. Nem férnék meg békében. A büszkeségedből még most se gyógyultál ki egészen. Most is csak a gyerkő iránti szeretet kergetett felém; pedig én vernélek, üténélek!

— Itt vagyok üss! De ne taszits magadót kérte Anna s lehajtott fővel közeledett Gergő felé.

Gergő pedig annyira tele volt fájdalommal és keserűséggel, hogy könnyíteni vélt azáltal a szivén, ha egy késégesen csapást mér Annára. Hirtelen magasra emelte öklét és belesapta a mögötte álló almáriomban úgy, hogy az füveg tányérkák csörömpölve hulltak le róla.

A zajra fölébredt a bölcsőben a kicsike s sirni kezdett.

Odasiettek a bölcsődőz.

Gergő most látta először gyermeke arcját. Gyöngé kis lányka volt, szép kék szemekkel. Olyan ártatlanul, őszintén tudott azokkal nézni, mint az a másik teremés, ki most már az égbe imádkozni érte.

Gergő és Anna elnézték egy darabig a gyermeket; aztán lassan felemelték tekintetüket. A mint szeméik találkoztak, hirtelen térdre rogytak, tejük erőtellenül ráhanyatlott a bölcsőre és sirtak — keservesen sirtak —



## Legelőcsőbb forrás

### KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJANDEKOK.

**Legnagyobb választék párisi és berlini ujdonságból,**  
UGY MINT VALÓDI EZÜST ÉS CHINA-EZÜST TÁRGYAK.

Nagy Raktár mindennemű ezüst arany és fali órákból 2 évi jótállás mellett.  
**Ezüst, arany és ékszeremű igen olcsó árak mellett kapható**

## DÁVID VILMOS

ut. műőrás és ékszerésznel, Szabadka  
Bárány szálloda mellett.

Veszek arany és ezüstöt a legmagasabb árban.

Minden darab a magyar királyi fennjelző hivatal által megvizsgáltatott. Minden e szakmába vágó javítás saját műhelyemben jótállás mellett készül.

## Uti emlékeimből.

(Moszkva).

Írta: Császár Kálmán.

Midőn az ember a moszkvai pályaudvarban leszáll a vonatról, egyszerre csak kiragadva érzi magát az európai életből. Eltűnik a szalonkabát, watterprof, a csipkés kis mantillák, a testhez simuló lenge esőköpeny s helyet foglal a bőrvél leszorított daróc blouse és a nehézkes óriási bunda.

Az alacsony tetőzetű pályaház minden helyisége zsufolva van orosz urakkal, a kik úgy néznek ki mint a parasztok és parasztkokkal, kik koldusokhoz hasonlítanak.

Az utazó orosz nő, kivált a vidéki, nem valami kecses látvány, mert úgy össze vissza van kötözve kendőkkel, melyek fölött egy óriási bunda terjeng, hogy valódi alakját nem igen lehet kivenni.

Az induló házból kilépve, egy meglehetősen és végtelen hosszú utca terül el előttünk, mely egyenesen a város belsejébe vezet. Jobbról és balról csupa egyemeletes fa-házak emelkednek a melyek azonban se nem díszesek, se nem tiszták.

A tisztaság különben itt a fényezés fogalmával egy, mert csak igen vagyonos házaknál található; a köztisztaságot pedig az Uristenre bizzák, a ki siet a fehér takarót rájok borítani már októberben és rajtok is hagyja egész ápril végefeléig.

Külömben nem kell azt hinni, hogy az oroszoknak terhére van a hosszú és kemény tél, — ellenkezőleg, alig várják, hogy lucskos tavaszuktól és nyomasztó hőségű nyaruktól megszabaduljanak, s az első hó leesését valóságos megünneplik, egy kis áldomással melyben fő szerepet játszik a tél.

Ez időtől kezdve kocsi nem lehet látni az utcákon, mindenki szánon jár, az ugynevezett »izvozsik-on. Ez olyan apró jármű, a melyen csak két ember számára van hely s hátsó tamlánya nincs; az emberek egymás derekát átkarolva ülnek rajt, hogy némileg biztosítsák magukat a kipottyánás veszélye ellen.

Az orosz kocsis is elunja keskeny ülésén az egyenes tartást s miután mi sem gátolja benne, mindig beljebb csuszik a szánba, míg egyszerre csak az uraság térdén találja magát, a min ismét úgy szoktak segíteni, hogy kedélyes de erőteljes hátbavágásokkal térítik vissza az őt megillető helyre.

Pompások az ugynevezett »troikák«. Színes hálával borított gyönyörű három pej van egymás mellé befogva, farkuk a földet söpri s midőn a kagyló vagy hattyu alakú szán megindul, a háló szélei meglebbenek, szinte repülni látszanak a fagyott hótalaj fölött.

Repülni azonban a belvárosban nem igen lehet az óriási szánközlekedés miatt, mert ott az utolsó kis iparos sem jár gyalog, részint a város óriási kiterjedése miatt, de még a nagy bunda miatt sem, a mely minden szabad mozgást megakadályoz s melyet a klíma miatt viselni kell.

A parasztok az egyedüli gyalogosok, nagy csizmákban karjukat a mellükön összefonva futó lépésben haladnak. — Sűrűn hallatszik a »Csáj!« kiáltás s egy paraszt nagy korsót cipelve poharanként kopekért osztogatja a forró barna levét, a keserű théát, czukor és rum nélkül ahogy ott szokták azt élvezni.

A passageok előtt százával áll a troika és batár. Itt szokta az előkelő orosz nővilág

vásárlásait végezni s mivel a nyílt utcán nem sétálhat, az üvegtetőzettel ellátott óriás átjárók fényes kirakataival kárpótolja magát. Élénk utcai élet fejlődik itt ki s a világ csaknem minden népe képviselve van. A kereskedésekben mindenütt beszélnek németül és franciául, mert hisz a tulajdonos ritkán orosz, többnyire külföldi. Csoportonként nevetgélő diákok álldogálnak; négyesleges sapkáikban rövid zekével ők a legkonzenesebb alakjai Moszkva utcáinak.

Méla zsongásszerű ének szakítja meg a kocsisok figyelmeztető kiáltásait, s hosszú sort képezve vonul haza a gyakorlatról az orosz lovas katonaság, dzsidájik felvannak tűzve, kissé hanyagul ülnek a nyeregben és szakaszonként felváltva énekelnek valami egyhangú dallamot a mihez kíséretül apró dobokat csörgetnek és vernek. — Így vonulnak végig a hosszú utcákon, egykedvűen, elcsigázva, komoran.

Búszkén dobogott fel szívem a mi magyar huszárainkra gondolva!

## Bácskai hírlapírók.

— Humoreszk. —

Áldott jó bácskai hümus, melyről csak azt akarják elismerni, hogy jó buzát és rozskarcost terem s csak azt jegyzik fel róla különös előszeretettel, hogy ember-faja kézzel fogható módon kezeli a logikát.

Pedig a mily mérvben csörgödez forráid-ból a jólét és a jókedv patak vize, azonképen buzog föl onnan a sokféle talentum is.

Igen, a talentum, és reméllem, ebben egyetért velem Bácsorszáj arajana-nagyja, ha azontul már akadnak is olyanok, akik kétkelvedve csóválják a fejüket.

Mert a bácskai termőföld sok jónevű író adott már a hazának s ha egyszer előáll a mi külön Szinyeink az ő betürendbe szedett bácskai íróival, — majd meglátjuk, lesz-e még bátorsága valakinek azt vitatni, hogy Bácskában csak a fehér asztal mellett van gyöngy-élet s csak a zöld asztal mellett van duhaj élet, — az író asztalnál azonban csak élettelen, csirájában el-elfulladó törekvés van.

Három csillagot tettem ide, jeléül annak, hogy a bácskai kék égnek három csillagáról akarok szólni.

Arra nézve, hogy mért sugározza be fantáziámat éppen ez a három csillag, holott a bácskai poeta-egyet egész naprendszer ragyogja be — nincs valami elfogadható indokolásom, ilyesmit ne is keressen senki e sorok között.

E részben én írói önzésem souverain jogát gyakorlom.

Az első: régi, kenyeres pajtásom.

Talán összefogóvva együtt kezdtük a nagy taposó malomba járást, melyben a tudást örlik s hordják szanaszét csipetnyi adagokban.

Az én kis pajtikám nagy szófogadással fogyasztotta el az ő adagait s a kik eleven étvágát s szellemi gyomrának ruganyos voltát szemlélték, azt jósoltgatták róla, hogy izmos, erőteljes talentumú hízik belé.

Én magam csöndes bámulói közé tartoztam. Elmélázva hallgattam hangjának ezüst csengését, üde dallamát s gondolkozásának fegyelmézet s prosodikus voltát.

Az »Önképző kör« verseny-pályáján hiába futottam vele, utolérni soha se tudtam. Eszméiben, — mikkel pályadíjakat aratott, volt

valami thirambikus, mintha játszi könnyedséggel ringott volna a gondolatok gyermek hintáján... A ki gyorsan pergő s üdén patakzó nyelvezetét nem kísérte odaadó s gondos megfigyeléssel, az bátran összetevethette br. Eötvössel, a kinek irmodora erős hatást gyakorolt reá.

Ez a fiu tele volt poétikus ihlettel s szívében annyi érzés torlódtott össze, hogy örökké azok uralma alatt állók.

Olyan volt, mint könnyű csolnak a tenger-ár fölött... a saját érzéseinek tenger-árja dobálta szívét, ezt a könnyű, kedves kis csolnakot jobbra-balra s paskolta olykor sziklafalba, hogy szinte megrémülve kutattam: eltörött-e?

Nem! Csak itt-ott léket kapott s akkor baráti szóval, meg barátiatlan oldalbökésekkel tatarozgattam, miglen a sok víz elpárolgott belőle s ismét vígan ringott a csillogó habok között.

Hányszor alámerült egy-egy pillanatra, hogy aztán a baráti intelmek gyöngéd szél-fuvalma ismét a fölszínre hozza.

A sok szerelemnek, mely mindannyi örökéletűnek ígérkezett, az lön a vége, hogy az Irma, Emma, Anna, Tilda, Nina, Minna, Milly és Lili után jött egy Fanny...

De ezek a szép nevek nemcsak változó érzelmeket, de gyorsan futó éveket is jeleznek.

Ez alatt a gyermek-ifju férfi lett, Az érzelmek chaoszából kibontakozott az igazí, mély szerelem, a mely nem játszi zephír, hanem valóságos vihar a szív tengerén s az én kis pajtim a Scylla és Charibdis felé hajókázott.

Sorsom engem is messze eldobott... Egy-másfelől csak levelekből tudtunk egyet-mást.

Egy szép napon beállit hozzáam egy ősz férfiú, butól görnyedt, sorscsapásoktól fáradt vállakkal.

Én volnék a föld kerekéségén egyetlen, a ki az ő fiát romlás és kárhozattól megmenteni tudnám.

Nincs a földön senki, a kire úgy halgathatnám mint az én intelmeimre...

A fiu szerelmes!

De hát baj is az. Hisz már vagy huszadikszor így van. Kigyógyult mindekkoráig, ezentul is úgy lesz.

Dehogy! dehogy! sopánkodott az ősz apa, most nemcsak szerelmes, de *nösbüni* is akar.

No persze, hogy ebből nem lehet aztán csak egy egyszerűen kigyógyulni, mint a szerelmi ábrándból. Hát itt valamit tenni kell, még pedig rögtönösen!

Legott vasutra szálltam a jó öreggel s a zakatoló vonat rohamával együtt nőtt a vágy bennem: régi jó pajtásomat az örvény szélére visszarántani.

A jó pajtás tárt karokkal fogadott s az első pillanatok örömei közé vegyitette legujabb szerelmének boldogságát...

Türelemmel hallgattam szívének, e sokat hányatott lenge csolnaknak újabb zátonyrajutása történetét.

Sulyt nem fektettem a történetre... hiszen a szerelmi történetek alapjában véve egytől-egyig plágiumok. Az első — az eredeti: Ádám és Éva idejéből való, a többi ennek a történetnek kifelé-befelé forgatott utánzása.

»Meglátni őt s megszeretni: egy pillanat műve volt...«

»Nélküle élni: annyi, mint halálra válni...«

»S ha nem lehet enyém: ez a pisztoly fog véget vetni nyomoruságomnak!«

— Hisz ez mind szép drága pajtikám, de nem ugyan így volt-e már Emmával és Lilivel, Annával és Millyvel, Minával és Milával?...

— És ime! kutya-bajod!

Még ezt az utolsót is kibírod.

Soha! volt a kétségbeesett válasz!

Nekiestem a kapacitálás mesterségének s tüzetem oly sikerrel, hogy mikor már ugy másfél napon át fejtegettem a szerelmi mánia végzetességeit s a józan ész jogos követeléseit, egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy a titokban megkötdendő házasság részleteinek megbeszélésénél tartok, sőt a saját zsebem nyujtom oda, hogy az apai akarat ellenére keresett boldogság utai egyengetve legyen.

S rendkívüli tanúságul a szerelmi szenvedélynek, följegyzem ide, hogy az én barátomnak mindig igaza volt, valahányszor szeretett.

Mert hisz *egy* szeretett ő voltaképpen mindig... *egy*, a kit váltakozó alakban maga előtt vélt látni, a ki azonban eltűnt nyomtalanul, mint az álomkép, mely ébredés után eloszlik.

S mikor megtalálta azt az *egy*, — a szép a nemeslelkű Fannyt, akkor érzései kikicsapó tüzének összes melegével ölelte át s boldoggá lön... igazán boldoggá...

Fürtös fejű angyalok, — ennek a boldogságnak élő magyarázatai s folytatói tegegyenek erről tanuságot...

Valamint hogy tanuságot tehet e kissé homályos történet igaz voltáról a Bácskai Hírlap három szerkesztőjének egyike... az én régi, kenyeres pajtásom, a bácskai hűmus szülte egyik lelkes írói talentum.

A másik: csendes filosofikus kedély, világos logikával, ritka tisztánlátással s az emberbaráti érzések melegétől áthatott nyugodtsággal.

A megfeszített resignatio... Mert szerinte az élettel nem lehet birokra kelni; — a ki próbálja, azt az élet egyszerűen földhözja. Az embernek tünni kell a sors jó s kedvét egyaránt.

küzdelem, az ambíció, a szellemi torna ajvivás... mind szép dolog, de egyre gy. Ha az emberek dolgát intéző nagy hatalmas «véletlen» úgy akarja, hogy elvetődünk a jólét és dicsőség magaslatára, lát oda jutunk minden nagyobb igyekezet híján is, ellenkezőleg alant tekergünk mindörökkön.

Gondolatai kristallizált jegczek, melyek az ész hűdődéből kerültek ki, előre megalapított formában.

Valami lombrosói tudós kibetűzhetné a kézírásából, hogy mély s hideg bölcsesség uralja lelkét s pedans szeretete mindannak, a minek neve: rend és korrektség.

Hozzám, mint bácskai lapszerkesztőhöz kopogtatott be gyakorta a csinos, kellemes megjelenésű, szabatos vonású kézirat, mely egy-egy filosofikus álmódosásáról adott számot.

Hogy-hogy nem: együvé kerültk azoknak a «nyájás» és «jósziyü» olvasók szolgálatában, a kik számára olyan odaadással aknázzuk ki lelkünk mélyének minden kincsét s odaadjuk váltig kínálva, ha mindjárt azt látjuk is, hogy elfordul tőlünk hideg-közönnnyel.

Hírlapíró társammá lön s együtt duruzoltunk napestig sokféle vitában költészeti-irodalom-hírlapírási- és más eféléről.

Azonközben pedig újságot csináltunk.

Egy évtizeden át kipróbált sympathia fűzött össze bennünket...

Egyszer aztán valami történt.

Az eszmék igavonása közben derengett bennem a gondolatgyártás gépezete. Lassan és lustán jártak a csikorgó kerekék, veszedelmes szórakozottság vett rajtam erőt, neurastherikus bágyadtság nehezedett lelkemre.

Az északi tenger egy messze part-fővényére vetődtem üdülés végett.

Onnan riszáltam nehézkes tollal egy-egy evélkét az én derék munkatársamnak, a ki lapomnál helyettesített. A levelek el-elmentek s jöttek válaszok, melyek híven referáltak olyan tudnivalókról, melyek akkor mázszás kövekként hengerültek agyamra.

Hanem e közben kicsapott a levelekből valamely jéghideg fuvalom, mely rosszul esett...

Istenem! Mi lehet ez?

Táncsak az éjszaki oceán viharából tapadt valami e levelekre, s honnan elküldötték, ott még a baráti szív melege övezte körül.

De nem!

Egy-egy homályos szemrehányás, mint ha föl akarná ébreszteni soporozus álomba merült memoriamot.

«Hogy miért nem írok ajánlás nélküli levelet, ha már a nevé elfeledtem annak, a kihez írok... mert hisz meggyűlik a baja a postával... nem akarják kiadni a levelet, melynek a címzése csak feliből igaz.»

Hanem hát én világosabban adom föl azt a rebust, mint az én munkatársam.

Ő csak titkon évődött azon a megérthetetlen problémán, hogy a kívül évtizeden át baráti bensőséggel érintkeztem, a kinek nevét Fama asszony jóakarattal karolta föl s a kit méltán ismertem el tehetséges magyar írónak, a mint elismerték az irodalom arra hivatott areopagjai is, annak a keresztnevé, a mihez jobban ragaszkodik rán, mint a másikhoz, a melyre annyi más tart számmot, míg emez egészen az övé s megkülönbözteti a másiktól, a mire szükség van, mert írói nyombusa fonja azt körül, — *hogy lehet éppen azt feledni el?*

És az én derék munkatársamnak váltig irtam a leveleket a helyes vezeték- de egy idegen keresztnévre címzetten.

S neki ezer baja akadt a postával, amely nem akarta őt Péter helyett Pálnak fogadni el.

Egyszer aztán homályosan révedezni kezdett előttem az elhidegülés és szemrehányás oka.

— Ahán! mondok! Heuréka! Én itt német földön német móres szerint írom a címet s Benő helyett Benjamint írok. Ez a baj! A jó poéta-lélek sovínista házsártossággal követeli vissza az ő magyar nevét, melyet nem cserél föl semmiféle Benjaminnal, a ki a bibliában nagy ember lehetett, de a magyar irodalomban vadonat idegen.

Legyen! Irok hát ezentul német földről magyar címet: „Benő.”

De a szemrehányások csak nem gyérültek s az én chaotikus agyam az éjszaki tenger hullámveréseiből még nem tudott annyi erőt meríteni, hogy megértse az eset casusát.

Nem volt itt szó Benőről s még kevésbbé Benjaminról.

A ki a vezetéknev után még Benő névre hallgat, az valami recepte-gyártó orvos, de nem az író, a kit széles e hazában immáron

ismerni kell minden jóra való embernek, a ki figyelemmel van az irodalom új hajtásai iránt.

Mán mint nekem! A kit vele tíz évi együttműködés s baráti rokonszenv fűz együvé... S neurastheriás agyamban hadat járt a sok ellentétes gondolat a nélkül, hogy düllőre jutottam volna. Mig egyszer egy megczimzett levelet az oldalbordám véletlenül megpillant s csodálkozva kérdi, hogy:

— Mi a patvart akarsz te ettől az orvostól?

— Orvostól? Én? Nem akarok én semmit — semmiféle orvostól. Tudni se akarok rólok. Egyik olyan tudatlan, mint a másik.

— De ez a levél...

— Ez a levél? Hiszen majd mindennap írok én ennek az én jó embernek.

— Ne bolondozz hát. Azon felül a címzett nem is ott lakik ahol mi.

— Nem-e?

— Kinek akartál te voltaképpen írni?

— Már mint én?

Az asszony az asztal alá tekint, a hová lép most dobtam egy elrontott levelborítékot

Azon »Benjamin» volt, de eszembe jutott, hogy az bántó, — s új borítékra »Benő» irtam.

Egyszerre csak homéri kacajba tör ki az asszony. Hanyat vágódik a kereveten s kaczag, hogy a könnye is kicsordul belé.

En meg hirtelen kivillanó memóriával megérttem végre a helyzetet — s belékontarázok a kaczagásba.

Ugy félóra hosszat kacagtunk. Azt hiszem, hogy ez a józú kaczag gyógyított ki a neurastheniából.

Mikor aztán az éjszaki tenger fagyos hullámaival megszabadulva, haza kerültem, a szabadkai indóháznál találkoztam az én kedves munkatársammal, a kinek még akkor nem mertem volt emondani a levél-cím történetét.

Kissé röstelkedtem miatta... De erősen együvé tereltem a gondolatok gyeplőit, hogy újból Benjamin-nak ne kereszteljem el itt szentől-szembe.

Hanem a neurasthenia démona még egy malitziát mért fejemre.

Rövid néhány percnyi beszélgetés közben valami jóismerősöm vetődik előm, a ki nem tágit mellőlem, be kell a két urat egymásnak mutatnom.

Amazt — a közömbös egyéniséget csak megtudtam nevezni, de őt — a tízéves emberemet, helyettesemet, munkatársamat, így mutattam be:

— Van szerencsém bemutatni Csillag Károly barátomat s munkatársamat.

Mire azonban ő — azzal a szelid bonhomióiával s mindent megbocsájtó resignatióval, mely annyira jellemzi, kijavította a hibámat: — Nem kérem, én csak Révész Ernő vagyok.

A harmadik csillag: valósággal Csillag Károly!

Itt már nem tévedek!

Nemcsak azért, mert barna arcából olyan csalafinta jókedv sugárzik az ember elé, milyennel kevesen rendelkeznek, de mert hiszen ő is oldalam mellett állott a bácskai közvélemény szellemi tápláléka kiszolgáltatása körül. Aztán meg nem is olyan jámbor ember ez, a milyennek látszik.

Ha Oroszországban születik vala, már rég a szibériai ólombánya csendes nihilistája...

Bácsországban nem lehet nihilista, republikánus... csak legfőlebb «czuczilista»... az meg nem odaváló mesterség.



A bácskai hűmus nem kelti ki a magját, vagy ha igen: satnya s he- vatag kórót növeszt belőle.

De hogy Csillag Károly agyában sok erőteljes akció, sok uttóró akarát eszméje forrong s olykor ki is tör, bizonyítja az alábbi történet.

A »nyájás« olvasóra az uborkaszeczen egykedvű unalma nehezült. Nyárközépen még a hírlapi kacskák is csak vékonyan gágognak s a Ferencz-csatorna partjairól hazaszárnyaló »fürdői évad-cikkelyek« a legelszántabb hírlapolvasót is elvadítják az újságotvasástól.

Ilyen rekkenő nyári évad minden nemesbb lendületet elsorvasztó unalma közepett nehezült Csillag Károly barátomra az a sisi-phusi földadat, lapomat végig szerkeszteni: vezércikkeltől nyilttérig. Én valahol a stájer hegyek zöld gerinczén hűseltem sok politikai vagdalkozás sebeit gyógyíttatva.

Egyszer aztán élm kerül a legfrissebb öntetű újság az én patriámból a Csillag Károly keze alól.

Unott egykedvűséggel bontom ki... De egy tekintetet a vezér cikkelyre, mely rikító vastag betűkkel tarkítva hirdette a bácskai forradalmat... s bámulatom határait.

Mi a kö ütött hozzátk, fiuk! Lázás sietséggel futottam végig a sorokat, a mi nem kis földadat volt, mert a forradalmi kiáltványok, nyilatkozatok, fátyás-menetek és szónoklatok eltöltötték az újság minden rovatát, mint valami vizáradás, mely hegy-völgyet előnt.

S jóleső elégtűséggel konstátáltam, hogy Csillag Károly a hírlapírás földadatának legmagasbb magaslatán áll...

Megjött Bésmegye székhelyére a magyar nemzet nagyasszonya Ruttkayné Kossuth Lujza.

Csillag Károly állította elő a város iparos, kereskedő és kisebb hivatalnoki osztálya sorakoztatta őket s fátyászenével üdvözölte a nagy honleányt.

Mindez leván írva abba az újságba s örök maradandó emlék gyanánt örzi a Nemzeti Muzzeum, miglen késő századok könyvmolya egyszer a Kossuth-kultusz adatai számára kiböngésszi onnan s föleleveníti egyuttal a bácskai íróemberek egy jóízű alakját, a kit mindenki jóleső humoráról ismer, de a kibep egy petroleur veszett el.

Áldat jó bácskai hűmus...

Molnár Gyula.



Asszony.

Írta: Révész Ernő.

Homályosan emlékszem az esetre, mert akkortájt még nagyban lovagoltunk gyalogszerrel a Pribély familia apróbb csemetái között.

Szegény jó Pribély néni héthosszant fejfájós volt a sok ástól, az ura pedig — talán tetszik tudni, hogy ő volt az urbéri vicispán — az ura pedig egészen kifomálódott magából. Csapkodta az ajtókat, szóba sem állt velünk, ránk se nézett; nem izlett neki még a pipa sem; holott a nélkül soha se láttuk annak előtte.

Nagyobbacska koromban tudtam meg hogy a legidősebb fiuk házassága okozta a fölfordulást.

Belegabalyodott egy szűrszabó lányába, a Tóth Julcsába és apai áldás nélkül pap elé vitte.

No, most, hogy a Pribély János, idősb pribély Pribély János násza legyen az öreg Tóthnak! Akivel ha beszélt, ha ugyan beszélt, csak per »kend« beszélt. És aki hat lépésről süvegléve köszöntötte. (Vagy észrevette őt a hatalmas ur, vagy sem.)

Tudván való, hogy a Pribély-familia nemessége még II. Endre király dejéből ered. Ami pedig Tóth Gergelyt illeti, hát az ő apja a Pribély kurián udvaroskodott. Télen hányta a havat, nyáron söpörte a port és télen-nyáron hordozta a vizet nagy puttonyokban.

Pribély János, az ifjabb, többé nem találkozott az apjával. Az öreg elvitte a haragját a sirba.

Az asszony — szegény Borbála néni! — nem sokkal élte túl az urát. Özvegy korában mintha közeledett volna a menyéhez, fához; de olyan volt ez a hajlandósága, mint a deczemberi nap.

A János is nagy ritkán, egy egy jeles napon, fordult csak meg a szülő-hajlékában. Az esztendőök során elidegenült. A testvéreinek sem volt kedve szerint való a felesége.

Persze, a származás, a származás!

Mivel ámbár hogy az isten elött mindnyájunknak egyenlő az értékünk; azonban ez csak ő szent fölségének az egyéni felfogása.

A társaság, már tudniillik az, amely szóra érdemes, az is tartózkodó maradt. Hiszen nem lehet mondani éppen, hogy lenézték volna; de olyan különösen becsülték meg. Nem tegeződött vele senki.

Volt is, van is valami az asszony modorában, ami surolja a kihívót. Talán éppen a többiektől eredt az ok; mindegy.

Az ura boldogul élt vele. Ez a fő. Fanyarrá tette a kedvét, hogy a családja elhidegült tőle s ez még inkább kergette őt haza, otthon keresni a boldogságot. Kárpótolni kívánta a feleségét az örökös melőzésért s lassacskán ő is egymagára maradt vele.

Vele és a gyerekekkel. Utóbb már nem is igen lehetett látni egyebütt, mint az aktái között (az árvaszéknél volt valami hivatala) és otthon.

Csendes, magabavonult ember lett; szép karriér várt volna pedig rá, ha okosan házasodik. Érezte ő ezt jól, bár panaszkodni soha se panaszkodott. Megfordultam annakelőtte náluk hébe korba s gyakran hallottam tőle dicsekedve:

— Elvesztettem a világot, de találtam egy másikat.

A dicsekvésből látszott, hogy mégis érezte a veszteségét.

Ami a világot illeti: erről nem mondhatnám ugyanazt. Aki keresi az egyedülletet, az könnyen megtalálja. Sippal, dobball kell zajt csapni annak, aki szerepelni akar. Ha kiálls a sorból, az emberek elhagynak és nem akad közöttük, aki vissza forduljon feléd. Hiszen mentül kevesebben ülnek az asztal mellé, annál több jut egyre-egyre.

A temetése is olyan formán esett, ahogy az élete folyása. A ravatalt még csak megnézte egy pár uri ember; de a temetőbe nem sokan mentek ki a »társaságbeliek«.

Szívet szaggató volt az asszony jajveszékése.

Emlékszem — tél idő volt — könnyű öltözékben rohant ki az udvarra, ahol a pap beszentelte a koporsót és féktelen fájdalomában — paraszt tempó ez is — beledőlt a hóba.

— Nem akarok élni! Halálosan meg akarok betegedni!

És jajgatott, hogy tökéletesen illedelem ellenére való volt.

Tulélte mindazonáltal. (Azt mondta a Pajor Miskáné: Meg nem hal senki a más halálába, csak a magáéba.)

Ugy esztendő mulva valahogy, éppen olvasgatva ültem az irodámban mikor bekopogtatott hozzám. (Mert a restaurációkor kimaradtam az árvaszéki ülnökségből és visszatértem az ügyvédkedéshez.)

Hogy nagy a bizodalma, mert istenben boldogult Janjának mindig jó embere voltam; a halálos ágyán is engem emlitett, hogy a bajában hozzám folyamodjon.

— Félek, hogy a familia elszedi tőlem a házat meg a szömlőket. Az egyik azzal biztat, hogy nem lehetséges, mert az a két gyerek maradt, a másik meg ijeszt vele. Mondja meg az igazat.

Kitanítottam az özvegy asszonyok jussai felől.

— Nem bánthatja senki. A nyugdíját is élvezi, a ház meg a szömlő is hajt valamicskét és a fiuk maholnap segítenek keresni. Semmi aggálya se legyen. Nagyon jól van az özvegyekről gondoskodva, akikre maradt valami.

Elgondolkozott.

— Az özvegyekről? Jól van róluk gondoskodva?

Izgett-mozgott a székén és idegesen babrált a muffból kimaradt zsebkeendő végén.

— És... és... ügyvéd úr, édes ügyvéd úr — kérdezte zavarral — és hogyha szerepcém akadna?

## Bácskai földesurak 1699—1848

Bács és Bodrog vármegyék újjászervezésekor sem nemesség, sem földbirtokosság nem volt vidékünkön. Csupán két kormányzók osztozott itt minden birtok felett: m. kir. udvari kamara és a cs. kir. udvari haditanács. Amaz az u. n. kincstári birtokokat, emez a határörvidéki területeket tartotta kezében.

Lássák közelebbről e birtokokat.

A kir. kamara birta mindazt e két vármegye területéből, amit azelőtt a régi földesuri családok, egyházi testületek és klastromok birtokoltak. Mert bár az e tájban szervezett u. n. újszerzeményi országos bizottság feladata lett volna az ujonan visszaszerzett birtokok régi földesurait kinyomozni s azokat azok közt régi jog alapján kiosztani, a Bács és Bodrog vármegyék területén egykor birtokos egyházi testületek, valamint a még életben levő családok hasztalan fordultak ez iránt való kérvényeikkel a felsőbb fórumok elé.

A határörvidék területéhez már jóval kevesebb terület tartozott. E katonai vidéket a Martonostól Titelig nyuló aránylag keskeny földszalag, továbbá Szabadka, Zombor, Bresztovác, Palánka és a mai Ujvidék területe képezte.

Egyetlen privát birtokot tudunk ebből a korból, s ez az a Földváry-uradalom (Borsód és Legény), mely még a török korszakból maradt fenn s melyet éppen 1699-ben vett meg a báró Buttler család.

A század első felében azonban már a kamarai birtoktest meg lett nyírálva. A birtokok ugyanis, melyek előbb csak bébbe adtak, most már örökáron el is lettek adva

mit azután a szokásos királyi donáció követte. Így legelőször került eladásra a futaki uradalom, melyet 1703-ban br. Nehem pétervárad-i parancsnok vett meg. Utódaitól azonban a kincstár 1726-ban visszaváltotta.

A század közepéig megyéinkben a következő birtokváltások történtek:

1700-ban az Aximarkovits család kapott kisebbserű donációt Zombor területén 1712-ben nyerte az Osztroiczky család adományul Madaras helységet, továbbá Roglatica és Csataalja pusztákat, ugyanezen évben nyerte adományul az Urbanecz család Gara helységet: 1720-ban a Rajtay család kapott nádori birtokadományt Kil Maliosz nevű pusztára; 1720 körül nyerte vissza a kalocsai érsek a bácsi uradalmat, melyet már a Rákóczy-féle szabadságharc (1703—11.) előtt is birt: 1727-ben a gróf Czobor család ősi birtokaiból visszakarta a bajai uradalmat; ugyanezen évben szerezte vétel útján a Latinovics család br. Buttlertől Borsód és Megyen pusztákat; 1728-ban gróf O-Duyer tábornok és észéki várparancsnok megvette a kamarától a futaki uradalmat; 1731-ben szerezte a kincstártól a br. Zuana Márk Novoszéllő helységet és Szent-Lőrincz pusztát: ugyanezen évben vette meg a gr. Cavriani család a futaki uradalmat (O-Duyer halála után) a kamarától; 1733-ban szerezte a Billard család Madaras, Rasztina, Ivánka és Köles pusztákat: 1741-ben a br. Orczy család megvette Ivánka pusztát: 1742-ben a br. Vay család megvette a bajai uradalmat; 1744-ben a Csernovics család megvásárolta a futaki uradalmat; 1745-ben pedig az Antunovics és Gugánovics család donációt nyert az általuk már régibb idő óta használatban lévő Kunbaja pusztára; továbbá ugyanezen évben szerezte a Latinovics család Kunbaja egyrészét, a Sztratimirovics család pedig ekkor nyerte Kulpint kir. adományul; 1746-ban a Miskolczy család szerezte Alsó Roglaticzát; 1747-ben a br. Orczy család megvásárolta Baját és tartozékait: ugyanezen évben a br. Pejašević család megszerezte Alsó Roglatica egyrészét; 1748-ban a Csejty család megvette Mateovics, Rasztina és Köles pusztákat; 1749-ben a Piukovics család megvette Mateovics pusztá felerészét.

A század közepétől fogva, mivel a vármegyében lévő határvidéket az 1741. évi törvényhozás felosztátni rendelte, a birtokok száma, mindinkább növekedett. A határvidék területéből ekkor már elszakadtak; mely 1743-ban szabadalmazott kamarai mezőváros lett, azután pedig Zombor, Bresztovác és Palánka 1745-ben, Pétervárad-sánc (Ujvidék) 1746-ban polgári lábra állított és szintén kamarai alattalóvá lőn, a következő években pedig Ujvidék (1748.) és Zombor (1749.) szab. kir. városi rangra emeltetett s mint ilyenek önálló földesurakká lőnek.

Az 1751. évben a volt tiszai határvidék zömét képező helységek Martonostól egészen Titelig szintén kamarai alattalókká lettek, ez alkalommal azonban a volt határvidéki tisztek mind nemességet s utóbb (1758.) kisebb-nagyobb birtokadományt is nyertek.

A kir. kamara mint földesur tehát, 1751-től fogva — jóllehet a tiszai kerület 10 községe kiváltságos területté lőn — órási birtokok felett rendelkezett, a melynek rendezése és igazgatása nem kevés gondot okozott. A kamarai javak igazgatósága 1867. évtől

kezdvé Szegéden székelt. A jószágokat eleinte bérbe adták. Így 1721—28. közötti években a birtokok legnagyobb részét Billard cs. főhadbiztos birta bérben. 1717. évben már a bácskai kincstári javaknál külön tisztartók szerepeltek. Ezek az uradalmak székhelyén (Ujvidék, Bács) laktak. Az 1740-es évektől fogva mindinkább több telepítés történt s a birtokok kisebb részletekben adtak bérbe, a betelepített helységek és puszták pedig uradalmakra osztattak. Így uradalmak voltak: 1. a szántovai (8 helység és pusztá). 2. az apatini (18 helység és pusztá), 3. a kulai (20 helység és pusztá), 4. a palánkai (15 helység és pusztá), később a sztapári, melyhez (8 helység és pusztá) tartozott, a század vége felé pedig Zombor is önálló uradalom szék helyé lőn.

1745-től fogva a bácskai uradalmak nem a szegedi praefectus alá tartoztak, hanem külön jószágigazgatót nyertek Rédl Ferenc kamarai tanácsos személyében. Az ő idejébe esik a legtöbb telepítés, főleg 1763—68. évek között a Cöthmann-féle tervezet alapján. Később 1783-tól fogva Zomborban külön kincstári telepítő hivatal alakult Ürményi Mihály jószágigazgató, báró Weissenbach és Gromon Zsigmond tanácsnokkal élén, mely a II. József korabeli (1783—90.) utolsó nagy telepítéseket vezete.

Az 1750-es évektől fogva a század végéig a következő birtokadományok és birtokváltások történtek: 1750-ben Grassalkovics Antal gróf nyerte a bajai uradalmat; Pálffy János gróf nyerte a novoszéllő uradalmat; ugyan ezen évben nyerte a Zákó család bajsát; ugyanezen évben a Julinánz család Csuroghon kapott donációt; 1752-ben a Latinovics család szerezte Madarast; 1756-ban Pálffy Mózes-bácsi szep. püspök királyi adományul nyerte Szireg pusztát, továbbá Bogyán és Kovil helységeket; 1758-ban a volt tiszai határvidék polgári lábra állított tíz községének összes megnevesített szerb tisztjei kisebb-nagyobb donációt nyertek (összesen 31 család 1734 láncc földet, Martonos, Ó-Kanizsa, Zenta, Ada, Mohol, Petrovoszelő, Ó-Becse, B.-Földvár, Turia és Szent-Tamás); 1759-ben a Vojnits család megszerezte Bajsza fele részét; 1764-ben gróf Grassalkovics Antal megvette a Csejtheyektől Matheovics pusztá fele részét; 1769-ben nyerte a gr. Hadik család a futaki uradalmat; 1775-ben gr. Grassalkovics szerezte Plága birtokát; 1777-ben vette a Pilaszánovics család Roglaticát; 1778-ban szerezte a Cseh család vétel útján Novoszéllőt; 1778-ben a Piukovics család Matheovics egyik, a gr. Grassalkovics család pedig a pusztá másik részére kapott donációt; 1780-ban kapott donációt a Rédl (később báró) család Rasztina pusztá birtokára; 1785-ben a Vojnics család Roglatica egy részét, a Rudics (később báró) család pedig Almás egy részét szerezte; 1791-ben Márfy család Csébet vetette meg, a Zilinszky család pedig Roglatica egy részére kapott donációt; végül 1796-ban a gróf Széchen család Temerint és Járeket nyerte birtokmául.

A jelen század folyamán mindenekelőtt több compossessoratus létesült az által, hogy Pacsér, Ó-Morovica, Almás és Nemes-Militics helységek egyes nemes családoknak a kincstár által eladtak. Így eladtak. Így 1801-ben Pacséron közbirtokosok lettek; a Császár, Huszár, Horváth,

Kászonyi, Koronay, Mattyasovszky, Mészáros, Odry, Polyák, PocsKay. Rezsnyf Szucsics és Vojnics családok; ugyanezen évben Ó-Moroviczán közbirtokosok lettek: a Heinrich, Piukovits, Szalmásy, Tomcsányi és Vojnics családok: 1803-ban Almáson közbirtokosok lettek: az Antunovics, Koronay, Kovacsics, Németszeghy, Rudics, Sis-kovics és Vermes családot; ugyanezen évben Nemes-Militicsen comyosesorok lettek, az Allaga, Alföldy, Baghy, Bajcsy, Berkó Burza Csernus Czintula, Dózsa, Hajnal, Horváth, Ivanics, Ivánkovics, Kaity, Kanyó, Klinovszky, Knézy, Kocsis, Köröndy, Kunszabó, Laczkó, Littvay, Mándics, Márkovics Mátys, Molnár, Nagy, Odry, Pál, Piukovics Radics, Tas, Vidákovics, Vujevics és Zorád családok.

E közbirtokosokon kívül 1848-ig még a következő egyes családok szereztek nagyobb donacionális birtokokat: 1880-ban a Latinovics család megvette Katymárt; 1801-ben a Kovács család szerezte Rigyczát: 1803-ban a Kray báró család nyerte Topolyát: 1810-ben a gr. Brunswick család megvette a futaki uradalmat! 1817-ben a Gromon család szerezte Vajszkát és Bogyánt; e tájban szerezte a Rudics család Kunbaját; végül 1832-ben nyert donációt a Kuluncsics család Nemes-Militics egy részére, 1842-ben pedig a Szemző család kapott donacionális birtokot a megye területén.

Ezen birtokadományozás és vásárlások folytán vármegyénkben 1848-ig a következő nagyobb uradalmak léteztek: 1. kincstári uradalom (56 helység és 5 pusztával), 2. kerület (10 helységgel), 3. kalocsai érsek uradalma (4 helység és 1 pusztával), 4. a kácsi gör. kel. püspök uradalma (1 pusztá) 5. a karlócai gör. kel. érsek uradalma (1 pusztá); 6. gör. kel. katolyerek birtokai (2 helység) 7. Grassalkovics herceg uradalma (9 helység és 3 pusztá) 8. Brunswick gróf uradalma (7 helység 1 pusztá) 9. Eltz gr. uradalma (1 dunai sziget), 10. Pálffy gróf uradalma (12 helység) 11. Széchen gróf uradalma 2 helység, 12. Karácson báró uradalma 1 helység, 13. Orczy báró uradalma 2 helység, 14. Sédi báró uradalma 2 helység, 15. Szabadka város uradalma (3 helység), 16. Gromon család birtokai (2 helység), 17. Kovásch család birtokai (1 helység), 18. Latinovics család birtokai (4 helység), 19. Máró család birtoka (1 helység) 20. Piukovics család birtoka (2 helység), 21. Sztratimirovics család birtoka (2 helységben) 22. Rudisch család uradalma (2 helységben), 23. Vojnics család birtokai (4 helységben), 24. Zákó család birtoka (1 helységben), 25. Pilaszánovics családé 1 pusztá, 26. almási közbirtokosság 1 közbirtokosság 5 család, 27. nemes-militicsi közbirtokosság 1 helységben 36 család, 28. ó-moroviczai közbirtokosság 1 helységben 5 család, 29. pacseri közbirtokosok (1 helységben 11 család),

Dudás Gyula.

### Magam vagyok . . . .

Magam vagyok, magam e nagy világon,  
Mehalt az egyetlen, ki szeretett,  
Anyám szívében élt csak én irántam  
A tiszta és valódi szeretet.

A véghetetlen fájdalom lesújtott,  
A könny vizaszt már nem nyújt énnekem,  
Te tudod azt, miért ragadtam őt el,  
Te benned bízom már csak — Istenem!

Temunovits Zoltán.

## Gondolatok.

*Az ember azt hiszi, hogy tett valamit, pedig csak történt valami.*

*Az emberismeret azon tapasztalatra vezet, hogy nem érdemes az embereket megismerni.*

*A boldog a szerencse, — ezért minden szerencsétlen flótás azt hiszi, hogy ő okos.*

*A libák nem tehetnek arról, hogy a Capitulum nincs mindig veszélyben.*

*Legalkalmatlanabb utazás esik — „alkalmatossággal“.*

*Beesületbeli tartozás az, amelyhez nem tisztességes körülmények közt jutottunk.*

*Mindennap találunk „nem mindennapi“ lelket.*

*Halhatatlannak is fáj a foga.*

*Nemes léleknek örömet okoz, ha nemes léleknek örömet okoz.*

*Nem minden „gondolat“-ban van gondolat.*

*Pataj Sándor.*



## Az özvegy legendája.

Karácsonyi történet.  
Irtá: QUASIMODO.

Reggel óta esett a hó. Előbb egy pihékben szállingozott — majd hirtelen kemény, hideg szél támadt, felkapta a könnyű hó-pelyheket és végig söpörte az utcákat. — Mind sűrűbb-sűrűbb tömegben kavargott az ünnepre készülő város felett és néhány óra múlva vastag szőnyegként takarta be az utakat — házakat, oda tapadt a lombtalan barna faágakra. A szürke felhők csak alkonyat táján szakadoztak meg és a lenyugvó nap sugárözönében millió és millió apró ezüst fénylő pontocska tündöklött. — Majd felragyogtak a csillagok a halványrózsaszínben pompázó égboltozaton — elült a szél és csendes, néma est borult a tájra.

Ünnepi áhitatba merült a különben zajos városi nép — kihaltak az utcák — terek és kivilágított ablakokból hosszú fénysávok vetették sárgás fényüket a tiszta hórétegre. — Együtt ünnepelt a természet az emberekkel — együtt ünnepelték a megváltó születése napját!

Csak egy-egy elkésett alak, hóna alatt kisebb-nagyobb csomaggal, sietett hazafelé; az utca ajtó nyikorgása hallatszik még innen-onnan; — aztán minden csendes lesz, csak a házakból hallszik tompán, ki az éjbe — az örvendezők üde nevetése....

Nagy ház — palotának is beillenek — áll a piac egyik sarkán. Az ablakok sötétek — a redőnyök levannak eresztve. Egy gyertya gyenge lángja világítja meg egy pillanatra előbb az egyik — aztán a másik és így végig az összes ablakokat. Az utolsó ablaknál megáll a lángocska, karsú asszony körvonalai rajzolódnak le a fehér redőnyre.

Karsú asszony lassú léptekkel jön az ablakhoz, felhuzza a függőnyt és oda tapasztja homlokát a hideg üvegre. — Kitekint a sötét éjbe és egy csillagpárra szegi tekintetét — sokáig áll ott szótlánul, némán; össze kulcsolja kezeit és imát mormolnak ajkai.

A szoba közepén áll a nagy fenyőág, megrakva aranydióval, mogyoróval, ezüstös almákkal, czifra zászlócskákkal, színes kis gyertyákkal. Aranzsárnyu angyalpár tartja kezében a kis kápolnát, a kettős toronnyal — a kápolna belsejében a kis jászollal — báránycsokkal, pásztorokkal. — A karácsonyfa tövében hever a sok játék: sárgahaju, kék szemű baba, mellette még egy, selyem ruháscsokában, ünneplőre felöltözve; kis kocsis, benne ágaskodó négy szürke — színes tollu madárkák, kis dob, trombita, fényes kardocska. Hát még az a sok állat az őserdők minden fajtájú vadja: mind-mind csendben, békességben hevernek a sötét karácsonyfa alatt.

A közeli templom harangjai megcsendülnek — bele zúg a nagyharang zenéje és az asszony ott az ablaknál még mindig imádkozik.

Zúgnak a harangok — lassan ünnepélyesen — betöltik a csendes várost hangjukkal és megmozdul az utca.

— Éjfél misére, angyalok miséjére tódul a nép örvendezve, kicsinye, nagyja és én nem mehetek, én nem örvendezhetek!

Odatámolyog a karácsonyfa — kezébe veszi a gyertyát és egyenként gyújtogatja az illatos fenyőágon a kis viaszgyertyákat. — Káprázatos fényben úszik a karácsonyfa, mintha a sok kis játék mind meglevenedne — mosolyog a szent szűz képe a falon — rámosolyog a karsú, halvány asszonyra.

Rongyos ruháscsokában, dideregve a nagy hidegtől, áll egy fához tamázkodva egy gyermekleány, lábcskái egészen lesüpedtek a hóba. Bámul a kis leányka — tágra nyitja nagy kék szemét, úgy nézi sóvárogva a ragyogó karácsonyfa: az aranydiókat, mogyorókat — ezüstös almákat, czifra zászlókat — színes kis gyertyákat. Látja a sok szép játékot — a selyem ruhás kis bábukat, a kis kocsit a sok-sok állatot, czifra tollú madárkákat.

Zúgnak a harangok éjfél misére — megteklik a templom hajója. — Rázendül az orgona, vig ünnepi dalokat játszik és énekel a hívők nagy serege:

»Üdvözlegj áldott, régen óhajtott éjszaka!  
Melyen fiat szült, de még nem sérült Mária.

Dicsőség legyen a magas mennyben Istennek,  
Jászolyban fekvő, értünk születő kisdédnek.»

Ezer-meg ezer mécses világítja be a szent oltárokat, hol a papok az angyalok miséjét szolgáltatják....

Rongyos ruháscsokában kicsi gyermekleányka könnyező szemekkel nézi sóvárogva a tündöklő karácsonyfa. Megroskadnak gyenge lábcskái — letérdel a hóba, didergő két karjával átöleli a faderekát és odahajtja fejét.

Nagy tömegben hullámszik ki a nép a templomból — kis mécses tartva kezükben az uton is énekelgetik a pásztorok dalát az öreg asszonyok, a fiatal leánykák:

»Mennyből az angyal lejött hozzátok, pásztorok!  
Hogy Bethlehembe sietve menév, lássátok,  
Istenek Fia, aki született jászolyban,  
Ő leszen nektek üdvözítőök valóban.....

.... Megriad a halvány asszony — mintha

az ő ünnepi csendjét zavarná valaki, — mosolyog a szent szűz képe a falon, rámosolyog a megriadt asszonyra.

Halvány asszony odarohan az ablakhoz, leereszti a redőnyt becsukja a táblákat és amint remegve fordul a zaj felé, megakad tekintete Mária mosolygó arcán... nézi a szent Anya boldog mosolyát és titokzatos remény halvány fénye dobogtatja meg anyai szívét.

Félve nyitják meg a nagy szárnyas ajtókat és elhalt egyetlen gyermekének dajkája rongyos ruháscsokája kis lánykát hoz ölében, utána egy öreg kápolna jön, megáll az ajtóban és nedves szemekkel nézi úrnőjét, ki sikoltva rohan a dajkához, kiragadja karjaiból a sápadt gyermeket, oda szoritja kebléhez, rátapasztja ajkait a szederjes, félig nyitott kis ajkakra hosszan-hosszan csókolja csókjaival élesztgeti a rongyos ruháscsokája kis idegen lánykát.

A vén dajka sietve bontja fel a... ér kis ágyat, hol ép most egy esztendeje feküdt úrnője kis gyermeke — sápadtan, küzdve a halállal.....

Még most is zúgnak a harangok — hajnal misére szólnak — felvirradt szent karácsony nagy napja. — Rongyos ruháscsokája kicsi gyermekleányka puha fehér ágyba kipirult orcákkal, félig nyitott ajkakkal mosolyogva alszik. Álmodik a káprázatos fényű karácsony fáról, kis kápolnáról, kápolnában aranyos jászolról, fehér báránycsokokról, pásztorokról, aranzsárnyu angyalokról, selymes ruhába öltöztetett bábukról....

Ágya előtt térdel az özvegy asszony és buzgó imában tesz szent fogadást, hogy az elhagyott árva kis lányt magának valjja — gyermekévé fogadja — boldoggá teszi.

»Oh te kegyes asszonyunk, Mária

Istennek anyja;

E világnak te vagy Fiad által

Öltalmazója;

Ne felejtkezz el rólunk,

Oh édes gyámolunk!

Te légy oltalmunk, erős paizsunk.

A szent szűz képe mosolyogva tekint az özvegy anyára, — a fehér ágyacsokában alvó kicsi kis lánykára — a czifra karácsonyfa tövében a nedves, rongyos kis ruháscsokára..



*Mig ábrándunk a hír és dicsőségről valóvá lesz, a küzdés kálváriáját kell előbb végig szenvedni.*

*Hatala Györgyike.*

*„A szerénység oly fa, melynek árnyékában a többi erény virul“.*

*Ledófszky Mariska.*

*Ha mind e vész és gyötrellem,*

*Gyászvéget és fátelmem,*

*Ha ez az egész élet.*

*Csak álom volna, tünemény,*

*A melyből minden földi lény,*

*Egy szebb valóra ébred!*

*Mennyi keserv és szenvedés,*

*Oh mennyi vágy és epedés,*

*Érne egyszerre véget!*

*Lányi Irma.*

## A fiam és a jaguár.

Soha az életben nem fogom megbocsátani magamnak, hogy Imre fiamnak elmeséltem egy gyöngye pillanatomban azt, hogy van egy állat, amelynek a neve az, hogy : jaguár!

Mennyi bajt és mennyi gondot okozott ez a jaguár nekem, a feleségemnek, az elmaradhatatlan anyósának, a kis meg a nagy cselédnek, no meg aztán az Imre fiamnak is!

Ez a jaguár kísért engem reggeltől estélig. Ez a jaguár jelenik meg legszebb álmaimban és marczangolja apai szívemet.

Imre nagy előszeretettel viseltetik Brehm összes polgárai iránt és a nilusi krokodilusról úgy beszél, mintha naponta találkoznék legalább is egygyel.

Az oroszánt is nagyon szereti. De csak egy dolog miatt haragudott meg az oroszánt. Azért hogy ő a legerősebb állat.

Ez volt az én jaguár-szerencsétlenségemnek az oka.

Nem volt nyugtom a fiamtól, mert ő nem elégedett meg az oroszántal, hanem követelte tőlem, hogy mondjak egy erősebb állatot az oroszántal.

Mit volt mit tennem? — megneveztem a jaguárt.

S miután az Imre fiam előtt most a világ legnagyobb tekintélye a jaguár — állandóan a jaguárra vonatkozólag intéz hozzámm kérdéseket, hogy hol lakik a jaguár, mit eszik, szereti-e a krokodilust, mit szokott oszonnázni, szereti-e a Giza nénit, tud-e futyulni, jár-e színházba, szokott-e tyukokra vadászni, hányszor fürdetik hetenként a jaguárt, jár-e a kis jaguár ovodába, szereti-e az orvosságot — szóval a jaguár kérdések oly halmazata szokott reám zúdulni, hogy már szinte magam is jaguár kívánnék lenni, hogy az Imre fiamnak a legauthenticusabb információt tudnám adni.

Végre is megsokaltam a dolgot. Egy fortélyra gondoltam, hogy hogyan fogok én ezektől a jaguár kérdésektől megszabadulni.

Vallatóra fogtam a kis cselédemet, hogy tulajdonképen van-e neki fogalma arról, hogy mi az a jaguár és tudna-e az Imrének mindazokra a kérdésekre felvilágosítással szolgálni.

És mivelhogy a kiscseléd az állatvilágot csak a kandur macskáig ismerte, föltettem magamban, hogy bármibe is kerül kitaníttatom egy szakértővel, hogy tulajdonképen mi az a jaguár és mit kell nékie az Imre fiamnak erről a jaguárról mesélnie.

Fogtam is egy kis diákok akinek hire volt arról, hogy a természetrajzot a legjobban tudja, — amiből azt következtettem, hogy valószínűleg a jaguárról is tud majd egyet mást.

Tudott is sokat abból a tudományból, — de hát mit tehet ő arról, hogy az iskolába még a macskafajról nem tanultak, mert az csak husvét után kerül sorra.

Elvégre is egy osztálylalya feljebb mentem és sikerült fognom egy tösgyökeres és hamisítatlan jaguár-szakértőt.

Ez valóságos csodaember volt. Mindent amit egy jaguárról tudni lehet, tudott ez a fiatal barátom, még azt is tudta, hogy a jaguár nem kopolyukkal lélezkzik és hogy melyik esontrendszerhez tartozik.

Ez nekem való ember volt, aki hivatva volt én nékem a házi nyugalmaomat visszazerezni, — az egyetlen ember, akibe összes reménysegeim tőkepenzét elhelyeztem.

Kezdődött tehát a leczkeadás. A kis cse-

lédem bámulatós módon haladt előre a jaguár kérdésekben. Czitálta Afrikát, Tunisz összes tartományait és minden zig-zugát a világnak, ahol csak a jaguárnak a legtávolabbi konnexioni felülethetők — úgy hogy egy szép napon, amikor a fiam nem késett hozzámm egy jaguár kérdést intézni, egyszerűen kijelentettem neki, hogy minden néven nevezendő jaguár kérdésekben az egyetlen megbízható forrás a mi Verka cselédünk.

Az én Imre fiam meg is győződött arról, hogy a Verka kitűnően ismeri a jaguárt, annak egész konstrukcióját minden szokását — sőt hogy teljesen tisztában van a jaguárnak bármilyen néven nevezendő politikai nézeteivel is.

Otthonomban tehát elkezdődött a jaguár-kultusz.

A Verka reggeltől estélig csodákat beszélt a jaguárról és a házba járatos teljes rokonság, amely számra nézve sem éppen jelentéktelen, mély és alapos ismereteket szerzett a jaguárról.

Annyi bizonyos, hogy az én helyzetem ettől a perctől fogva kedvezőbb lett, — mert mihelyt fiam egy-egy jaguár interpellációval állt elémm, átutalványoztam a válaszadás jogát a Verkára.

De nem sokáig tartott az én dicsőségem. A Verka cseléd se bírta ki sokáig a faggatást és a szoros értelmében beleunt a jaguár hajszába úgy, hogy legnagyobb meglepetésemre felmondott.

Mindent megtettem, hogy a Verkát a továbbmaradásra kapacitáljam — fölemeltem a bérét havonként egy forinttal, de még ez az anyagi áldozat sem terelte őt más véleményre, mert határozottan kijelentette, hogy még két forint béremelésért se jaguároskodik az Imrének, — mert az Imre még a nyílt utcán is megszólítja, hogy a jaguár szokott-e sétálni menni és a villanyos vonaton szeret-e utazni.

Ezt pedig az egész utca népe hallattára teszi az Imre, — és ő emiatt nagyon, de nagyon szégyenli magát, hogy ő egy közönséges jaguárról társalogjon mások előtt. Ő egész életében becsületes leány volt és nem akarja, hogy otthon a falujában egy jaguár miatt kibeszéljék.

Szóval a jaguár miatt ott hagyta a házat és mikor a falujába ért óva figyelmeztette az elszegődni szándékozó leánypajtásait, hogy hozzámm szolgálataba ne lépjenek, — mert ott nálunk nem lesz békességük a jaguártól.

Ennek a hire eljárt az összes helybeli cselédszerző intézeteknél, — úgy, hogy már több mint két hete kis cseléd nélkül vagyunk — csupán csak a jaguár miatt.

És most újra megnyílt az alkalmam, hogy az Imrének magyarázatokat adhatok arról, hogy a jaguár a csokoládét nem szereti, hogy ovodába nem jár, hogy a jaguár mamája nagyon megveri a kis jaguárt ha néki nem csókol kezét — és hogy végül a világ legkiállhatatlanabb állata a jaguár és veszélyes minden olyan családapára nézve, akinek olyan fia van mint az én Imre fiam!

Csilag Károly.

*A valódi barátság nem szavakban, hanem tettekben nyilvánul! Örökédj az olyan „jó barátoktól“ kik barátságukat fennen hirdetik; mert mikor legjobban hizelegnek akkor azon törik fejüket hogy hogyan szegjék le nyakukat.*

Makó Aida.

## A szép asszony.

Irta: Szilágyi Lajos.

A szép asszony, a társaság központja vídámán beszélgetett Rusi főhadnaggyal, a ki snájdig bajuszát pödörgetve boldogan nézett körül a társaságon, mintha nálánál még boldogabb embert keresne. A szép asszony többi időben igen érdeklődött a sport s a futtatások iránt s Rusi főhadnaggye téren otthon volt. Valamennyi nevező lónak genealogiájáról be tudott számolni s most is épen avval mulattatta a szép asszonyt, hogy a holnap futtatás tipjeivel ismertette meg.

A kis ministeri segédfogalmazó a ki előrehajlott, arisztokrata járásával és banális bókjaival szokott tüntetni, irigyen nézte a fess huszár főhadnaggye hódítását és nem álhatta meg hogy erőltetett mosollyal ne susogja önmagának:

— Boldog «utódom!»

Aztán felkelt a divánról, ahol előbb ült s ahol ezt a rövid de velős monologot tartotta és oda vegyült a többiek közé a kik élénken vitatták, hogy Kürthiné vajjon csakugyan Párisból hozatta e az új selyemruháját.

Ennek a vitaközö társaságnak a lelkét a «bárá ur» képezte, a ki tulajdonképen törvényszéki aljegyző volt csak, de a kiről közudomásu, hogy negyvenezer forintot vert el három év alatt. És ez nagyon emeli ám a tekintélyt.

A bárá élénken magyarázza, hogy az is lehetséges ám, hogy a például Monasztérinél varrt ruhába egy párisi czég nevével varrják és hogy ő már járt így egyszer Szt-Péterváron egy orosz herczegnővel.

A bárá, ki roppant érdekes történetkéket tudott mesélni külföldi utasodásai idején, közbe lopva pillantgatott a szép asszony és a boldog főhadnaggye felé s mialatt ajkszögleteire kinos, gunyos mosoly ült ki, némán, úgy, hogy senkise hallotta, mormolta fogai között:

— Boldog «utódom»!

A szép asszonyt nem szabad elitélnünk. Az a két sóhajtás nem fed semmi olyat mit a rossz nyelvek megszólhatnak.

A szép asszony nem csak szép, de okos asszony is volt. Férfje mellett, a ki bankhivatalnok volt, jó pár ezer forint fizetéssel, nem találta fel azt a világot melyet ő százszor megálmodott vágyai részére. Az a kitarító, talán így kissé buta, de úgy okos ember, nem tudott belelenni abba a romantikus keretbe, melyet az életből a szép asszony alkotott.

Mint a vadregényes tájak fenséges látkepe eltörpül, elcsuful egy ríktó színű óriás hirdetési táblától, mely a hegy tetején hirdeti a «Van Houten» csokoládé kiválóságait, úgy a szép asszony lelkének minden fenségsége komikussá vált — a férj mellett.

A szép asszony szíve, mely még soha nem szeretett, vágyott szeretni. Vágyott szeretni avval a tüzzel mely a regényhősöket egy életen át uralja, vágyott szeretni avval a szívvel amely egy Romeo, — a mely egy Julia keblében dobogott, — s nem talált kit.

Keresett férfit a kiért rajonghasson. Valóságos udvart tartott s még sem talált; a bárá, a kis ministeri fogalmazó szintén ott voltak abban a táborban, kiknek szíveit üreseknek találta a szép asszony.

A főhadnaggye, bár csak néhány nap óta

kezdte őt tanulmányozni, nem vált be. A lövésenyeken, hol a szép asszony egész udvarának kíséretében szokott megjelenni megtetszett neki egy gyerekarca fiatal urlovás, a kinek szelíd, lányos szeméből gyengéd érzélgős lélek sugárzott ki.

Holnap a lövésenyen fognak találkozni s megösmernedni, és a szép asszony áhítattal hallgatja a főhadnagy magyarázatait, csak hogy néhány szót halljon róla is.

A báró folytatja a beszédet az orosz hercegnőről, mialatt a miniszteri fogalmazó úgy tesz, mintha elmélyedve hallgatná.

A megismerkedés megtörtént, s a szép asszony, feltalálni vélte a kit keresett. Érzékeny tiszta lélek, törhetlen becsület tulajdonosa volt az a fiatal ember. A szép asszony beteljesülni látta már az álomképeket.

Összebarátkoztak. A főhadnagy most már szintén azt sohajtotta:

— Boldog »utódom«

Benső baráti viszony fejlődött ki köztük. Borús őszi nap volt, midőn egy alkalommal egyedül beszélgettek a budoár meleg félhomályában. Az asszony végtelen boldognak érezte magát és az ifjú nyíltan beszélgetett vele, kitarva szívét, s minden szava egy búbjós mese hangjaként vésődött az asszony lelkébe.

Mesélt magáról, mesélt szívééről a mely szeret, s a mely csak egyszer szerethet mesélt búbjós édes álomkról, s mesélt — egy leányról, egy angyalról, a kit — szeret.

Mikor a szobaleány a lámpát behozta fiatal ember ijedten kérdezte meg a szé asszonyt.

— Rosszul érzi magát, nagyságos asszony?

A szép asszony nem is bírt válaszolni, a torkát úgy fojtogatta valami, csak a fejével bólintott nemet.

S a mikor a fiatal ember bucsuzni felállott, s kezét ajkaihoz emelte, elfordult az ablak felé, hogy könnyektől csillogó szemébe ne nézhessen a férfi.

S mikor már az ifjú elment, az ajtóhoz ugrott, mintha vissza akarná hívni őt, két fehér kezével homlokához kapott, s szóltan ajkai némán mozogtak. A dívánhoz vándorolt s arra ledőlve, mintha a szíve szakadna ki, zokogástól szakgatott hangon kiáltá:

— Engemet szeress . . . engemet . . .

## A nevetős szemű asszony.

Itta: KISS ANTAL.

Nagyon közönséges történet! Találkoztak a bálteremben, megismerkedtek, táncoltak együtt s még akkor este bele is szerettek egymásba.

Találka, kölcsönös szerelmi vallomások, megegyezés. Szökünk!

A szöke bajszu ifjú kérdi: Hová? A nevetős szemű leány mondja: Nápolyba.

Mikor?

Holnap délután fél 3 órakor.

Az egyik elment a kávéházba.

A másik sétálni a városligetbe.

Ki volt, mi volt az ifjú? Erre csak annyit mondhatunk még most, hogy fess, csinos szöke bajszu gavallér.

Ki volt, mi volt a leány? Erre pedig azt, hogy nagyon bájos, édes, nevetős szemű teremtés.

A vonat el is indult már s ök egy kis fülkébe ketten voltak. Podgyászuk egyiküknek sem volt, úgy indultak utra, mintha valahova kirándulnának, hogy élvezzék a szép tavaszi délutánt.

Minek is? Csak azt akarták hogy egymáséi legyenek és erre elég ha csak kicsit megijeszítik az öregeket. Gsak nem csinálnak botrányt?

Szeretsz-e? Kérdezte a leány.

Mint az életemet.

Miert szeretsz?

Mert olyan szép vagy.

Mond el mi szép rajtam?

Mindened.

Mégis.

Hát szép az a korom fekete hajad, az a rózsás arcod, szép a piros ajkad stb. stb.

Tovább, tovább!

Szép az a gömbölyü karod. piczi rózsás kezéd. . .

Tovább, tovább!

Karcsu tereted, picziny lábaid, mindened, mindened szép!

Tovább, tovább!

Hát mit mondjak még! A ruhád is szép, szerelmes is vagy és ekkor átölelte, megcsókolta,

Tovább, tovább, kiáltá a leány! S ránézett csodálatos szemével.

Az ifjú összereszt. Nevettek, kacagtak azok a szemek.

Nos! s toppantott egyet lábával.

Ne nézz reám, mert megzavarsz. Hisz a te szemeidben kis tündérek vannak, a kik nevetnek rajtam.

Most már nemcsak a szemei, hanem maga a leány kacagott, hosszasan, édesen.

Ugy, ugy s odaugrott az ifjuhoz, belekapaszkodott, lehuza a fejét és összecsókolta. Azután leültek.

Sokáig szótlanul bámultak ki az ablakon. A leány törte meg a csendet. Hiszen, még azt sem tudom hogy hívják.

Találd el.

Károly.

Igaz! De hogy eltaláltad.

S hogy hívják téged? kérdi az ifjú.

Találd el te is.

Ilka.

Te is eltaláltad.

Erre már mindaketten hahotáztak.

Mond csak édes, szólt a leány, megengedsz egy kérdést?

Igen, csak szólj. Ugy szeretlek hallgatni.

Meg vagy-e győződve arról, hogy szeretlek?

Meg. Mert látom.

Igaz. Azt sem tudom ki vagy s követlek vakon, szököm veled bár a világ végére mennél. Ha ott hagynál valahol, rögtön megölném magam. Szeretlek, mert szívem parancsolja. Mikor még kis lány számba mentem, pl. tavaly is, sokat nagyon sokat ábrándoztam. Alkottam magamnak ideált s te oly nagyon megfelelsz neki. Mikor a bálteremben először megláttalak, azt hittem tulcsigázott képzeletem játszik velem, hisz oly sokat beszéltek nekem az ilyen dolgokról. Mikor hozzám közeledtél reszkedtem az örömtől s mikor tánczra hívtál, szerettem volna lelkemet kitánczolni karjaid közt. De te olyan

udvarias voltál s bár sokszor, de mindig rövid ideig tánczoltál velem. Szóval megszerettek. Titkon óhajtottam, bár csak találgat kérnél tőlem, mert sejtettem, hogy te sem vagy közönyös irányomban. Kértél, megadtam, s ime most itt vagyunk, szenvedélyes szerelmem ujong örömeiben s mit törődöm azzal, hogy mit mond a világ! Ölelj meg, szorosán, erősen tarts s csokolj addig, míg azt nem mondom elég.

Es az ifjú átölelte, csókolta, míg el nem alélt karjai közt. . .

Sok, sok állomást hagytak már el, mire feleszmélt a leány, fáradt, bágyadt volt. Csendesesen ültek, kéz a kézben s beszélgettek olyan komolyan, amint csak tudtak.

Az ifjú beszélt el élettörténetét. Elmondta, hogy jó öreg szülei két éve haltak el, szép birtokot hagytak reá. Elmondta, hogy sokat tanult s küzdött míg elérte mostani állását. Magas rangú bankhivatalnok vagyok, szép fizetéssel s ezt oly büszkén, önérzeten mondta. Tervét is közölte a leánynyal a jövőre nézvést. Ugy látszott, hogy nagy érdeklődéssel hallgatja uti társa. S mikor elvégezte beszédét, a lány is elmondott egyet más körülményeiről s végre rájötték, hogy nagy bolondságot követtek el, mikor a szökést határozták. Hiszen ugyis egymáséi lehetnek volna.

Tudod mit, mondja az ifjú, a legközelebbi állomáson kiszállunk s megvárjuk a visszafelé jövő vonatot s megyünk haza.

Helyes, helyes! — kiáltott élénken a leány.

Ugy is tettek. Másnap már odahaza voltak s mindaketten beállítottak a leány kétségbeesett szüleihez.

Egy megható, érkekeny jelenet, utána rövid tanácskozás, azután pedig víg eljegyzés következett.

Másnap az egész város tudta, hogy lakodalom lesz, mert Balogh Károly, előkelő bankhivatalnok eljegyezte Kiss Ilka kisasszonyt, a gazdag nagykereskedő gyönyörű leányát. Modern házasság kötes.

Csak rövid ideig voltak jegyesek, türelmetlenül sürgették a lakodalmat. S mire elkészült a leány kelengyéje még is tartották az esküvőt. Nagy lakoma tánc stb. stb. mint ahogy szokott lenni.

Másnap elutazott a fiatal pár a férj birtokára. Kimondhatatlanul boldognak éreztek magukat kis fészükben, turbékoltak, csicseregtek s mégis elmult két hosszú esztendő. Senkisésem háborgatta őket. A férj birtoka s a feleség hozománya jövedelmeztek annyit, hogy gond nélkül, csak a kényelemnek és élvezeteknek élhettek. S így mult el nap nap után. Végre két esztendő múlva nagyon egyhangunak találták ez életet, társaságot kívántak.

A feleség nagyobb szórakozást; színházat, táncmulatságot, estélyeket kívánt, a férj pedig újra hivatal után vágyott, dolgozni, pénzt keresni akart. Ott hagyták a gazdaságot s letelepedtek a városba, ahol nemsokára mindkettőn megtalálták azt, amit kerestek. Vagyonukhoz mérten szép nagy lakást

béreltek, s két részre osztották azt. A férjnek, a feleségnek külön lakosztálya volt, az ebédlő pedig közös terület volt.

Pontosan járt el hivatalba a férj délelőtt, délután pedig a Kaszinóba; látogatásokat, sétákat tett a nő, egyik másik barátjánál — barátjánál. Délben az ebédlőnél, este a vacsoránál találkoztak. Simán egyszerűen ment végbe e változás életmódjukban s egyikük sem vette észre, hogy ez régi boldogságuk rovására megy, hiszen jól érezték magukat ők így is, hiszen nagyon természetes volt az minden.

Napról napra jobban megtetszett nekik új életmódjuk s miután kölcsönösen megvoltak győződve egymás szerelméről, nem láttak abba semmi veszedelmet, ha a férj udvarolgotat csinos hölgyecskének s viszont a feleség udvarolgotat magának a fess galléroktól. Azért mindenki csodálta, azt a páratlan előékenységet és udvariasságot, mit egymás irányában tanusítottak. Pedig, pedig tudnia kellett volna a férjnek, hogy az ő felesége veszélyesen szép, hogy azok a kaczagó szemek még a legközhölyösebb férfit is szerelmessé tudják tenni.

S ha lett volna csak egy kicsi emberismerő tehetsége, gondolkodóba esett volna azon a rendkívüli, szenvedélyes szerelmen, mely e nőben oly hirtelen gyult lángra s a mely szenvedélyes lelkének egyenes következménye volt.

Nem egyszer mesélte el férjének, mikor egy-egy estélyről hazatértek, hogy ez vagy az a fiatal ember, milyen szerelmes lett belé, miket mondott stb. stb. s ezen olyan jóízűen tudtak nevetni.

Hiszen olyan szép vagy! szokta volt mondani ilyenkor a férj, s olyan kimondhatatlanul boldognak érezte magát. Hízelt neki az a tudat, hogy ez a gyönyörű asszony csak őt szereti, nevette, mikor ingerkedett jóbarátjaival kik közzivének neveztek.

Csak egy komoly, örökké gondolkodó, úgyszólván mogorva fiatal ember viselte magát úgy, mintha ez asszony nem is léteznék rá nézve, pedig gyakran találkoztak az erkélyeken, ők maguk is meghívták minden alkalommal, s ő pedig olyan hideg kimért volt, soha egy kis bókot sem mondott volna a háziasszonynak.

Megkivánta, hogy mulattassák ha valahova meghívták, s az ő mulatása pedig a kártya meg a sakk volt ilyenkor. A nők mind haragudtak rá s ő meg volt elégedve. Szébb férfit keveset lehetne találni nálánál s nem egy asszony, leány imádtá őt titkon.

Igazan van azoknak, akik azt állítják, hogy minden ember sorsa előre van meghatározva. A legjobb szándékkal teszünk így vagy amúgy, megyünk ide vagy amoda s legtöbbször nem úgy sikerül tervünk, ahogy akarnánk, s séta közben egész véletlenül találkozhatunk egy olyan emberrel, a kit nem is ismerünk, de a ki lehet, hogy holnap már ismerősünk s lényeges befolyást gyakorol további életünkre.

Miért hozta össze a szeszélyes sors

ezt a szenvedélyes gyönyörű asszonyt e hidegvérű ritka szép fiatal emberrel? Hogy egy borzasztó tragédiát csinaljon. Megirigyelte a házas társak boldogságát, beleavatkozott dolgaikba s rózsákkal behintett uton vezette őket az örvényhez, bekötötte szemüket, hogy biztosan belevesszenek. Pedig ők jó emberek voltak.

Ilka szerelmes lett a fiatal emberbe, ki férjének úgyszólván legjobb barátja

Ilka szerelmes e fiatal emberbe, ki férjének úgyszólván legjobb barátja lett. Sokat voltak együtt s így az alkalom megvolt, hogy felkavarja a rég szunnyadó vért ereiben. Nem kaczerkodott vele, hiszen nem is volt szüksége arra. Az ilyen lelkületű férfit más eszközökkel lehet meghódítani.

A nő is hidegnek mutatta magát irányában sőt jelenlétében kedveskedett férjével legtöbbet. De sokáig nem bírta e játékot. Nem bírt ő parancsolni természetének, hogy akadályoztatnók meg a robbanást mikor a lőporba szikra ugrott.

S bár erőnek erejével nyomta el fel-fel lángoló szerelmét, mégis kitörni készült az. Gyakran önfelédten, sokáig nézett a fiatal emberre. Ilyenkor nem nevettek szeméi, hanem az a tűz fénylett bennük, a mi betegségében égett. Megperzselt az, a fiatal ember szívet is, felolvasztotta a jégburkot, felmelegítette s merengővé tette tulajdonát. Megváltozott egész lénye. Barátjai csodálkozva néztek reá. Nála úgy jelentkezett e változás, hogy még ridegebbé vált velük szemben, kerülte őket, elmaradozott a kaszinóból, hanem e helyett annál gyakrabban tett hosszú, fáradszó sétákat. Kerülte a nőt is, ki szerelmessé tette, de csak rövid ideig. Hatalmába kerítette a vágy látni őt beszélni vele s bevallani szerelmét. Kiválasztott egyszer olyan időt, mikor tudta hogy egyedül találja. Meglátogatta, beleptekor észrevette, hogy epedve várják, bármikor is érkezik. Ilka elhalaványult, reszketett a keze, mikor odanyújtá, s melyet a fiatal ember szokatlan melegséggel szorított meg. Szemeik találkoztak és sok mindent tudtak meg e pillanat alatt.

Ilka! szólt a fiatal ember, azért jöttem most ily szokatlan időben, mert tudom, hogy férje nincs idehaza. Higyje el sokat küzködtem, míg e lépésre határoztam el magam. De nem bírom tovább már elviselni kínomat. Eljöttem hogy itéljen felettem. Kéves ideig fogom igénybe venni türelmét, összetett kézzel esedezem, hallgasson meg. A legboldogabb ember voltam a föld kekségén, míg magával nem találkoztam. Ment voltam minden szenvedélytől, kedélyem nyugodt volt. Sohasem szerettem nőt életemben, anyámon kívül, sohasem ért csalódás s már azt hittem, hogy én is a keves kivétel közé tartozom, akit az isten hogy úgy mondjam, érzéketlen szívűnek teremtett, hogy el fogom tölteni életemet s meghalok anélkül, hogy egyszer is szerelmes lettem volna. E hit boldoggá tett. Utálom most magam s legjobb szeretnék a legmarczangolóbb kinok közt

halni meg, hogy bosszút állnék gyengeségemen.

Tudja meg büvös asszony, hogy szívemben a szerelem lángol, melyet maga gyújtott fel most akarom s parancsolom oltsa el e lángokat mert érzem, hogy a végveszedelemben dönt mindkettőnk. Szeretem és gyűlölöm egyszerre. Borzasztó harcot viv bennem e két sátán és én pokoli kinokat szenvedek. Nem azért jöttem, hogy szerelmeért könyörgjék, nem! nem akarom szeretni; hanem azért, hogy gunyolja, nevesse ki érzelmeimet úgy, amint azt teszi másokkal, utáltassa meg magát általam, hogy csak gyűlölni tudjam. Vagy, ha erre nem képes, mert tudom, hogy szeret, akkor szítsa fel bennem e tüzet annyira, hogy elhamvasszon, legyen olyan szerelmessé, aminő ember még sohasem volt. Megragadta a nő kezét, térdre roskadt előtte s izgatottan kérte, hogy beszéljen.

Ilka remégett minden ízében. Látta s fel tudta fogni, hogy már nem szenvedélyvel áll szemközt, hanem örülettel. Iszonyu kétség közt vergődött. A férfit bizni akarta minden áron s jól tudta, hogy borzasztó áldozatába fog kerülni.

Pillanatra tisztán látta a jövőt s összeborzadt tőle. De azt is tudta, hogy elkerülhetlen az, bár kizárólag csak tőle volt függővé téve. Nem parancsolni magának. Férjére gondolt, s megesezt a szíve rajta, mintha valami borzasztó szerencsétlenség áldozata lett volna. Tudta, hogy iszonyu kinokat fog szenvedni a észre veszi e bűnös viszonyt, mert ismerte férjét, hogy az bűnös fog állani. De nem talált kibuvót. A józan ész, mely folytonosan a kikerülhetetlen veszélyekre figyelmeztette, szívével tusakodott, mely a szerelem fegyvereivel harcolt, s ezzel legyőzte ellenfelét. Mit tehetett? Megadta magát sorsának.

Jenő! szólt meg alig hallható hangon, szeressél!

Gondold, hogy még leány vagyok szabad, mint madár az ágon. Szeress, szeress! Csókot akarsz? Öleljelek meg? Mond; Ne bámulj rám, jőjj közelebb, ide ülj mellém! Nézd, reszketek, tapintsd üteremet s észreveszed milyen örületen kavargó vérem!

Meg sem mozdult a fiatal ember.

Jaj! kiáltá a nő, meghalok! S felugrott a pamlagról. Jenő! csókolj meg!

Egy pillanat alatt összefortak ajkaik.

Ilka összerogyott. Jenő karjaiba vette s a pamlagra tette. Odaült mellé és nézte egy darabig, majd önkénytelenül hajolt reá s megsókolta. Megréműlt. A nő ajkai jéghidegek voltak.

Az a csók volt egyetlen bűne.

Ilka! kiáltá magánkívül a férfi, ébredj! Felnyiltak a szempillák, de a szemek nem nevettek már többet.

Meghalt, mormogta. Borzasztó volt e valóság reá nézve.

Még egy élet kell! azért nyitlak fel szemeid? Itt van!... Lekapta a férj revolverét, még egy csók s elsütötte. A golyó szíven talála...

Az eset hire csakhamar elterjedt s az emberek hiába törték fejüket: Milyen összefüggés van e két halál között.

A

# BÁCSKAI HIRLAP

Bács-Bodrogh vármegyének leggyakrabban megjelenő

## POLITIKAI LAPJA

alig hogy egy negyed évig fennállott nemcsak Szabadka városában, de az egész megyében eddigelé már oly tért hódított, hogy alig van a megyének olyan kis községe, ahová ne járna és ahol ne olvasnák.

A „**Bácskai Hirlap**“ amely ezuttal is már több mint 1000 példányban jelenik meg, és amely különös alkalmakkor 4000 példányban lesz szétküldve biztosítékot nyújt,

### a hirdetéseknek

arra nézve, hogy az igényelt eredményt a „Bácskai Hirlap“ útján elérik, mert ujságolvasó közönsége közt egy a kereskedői mint az iparososztály nagy számban vesz részt.

A „**Bácskai Hirlap**“ amely hetenként négyszer és pedig hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel a legnagyobb pontossággal jelenik meg és amely mint politikai lap különös és szenzációs alkalmakkor **külön kiadásban** is jelenik meg

### a hirdetőket

teljesen megnyugtathatja az iránt, hogy hirdetéseiket nemcsak a megyében, de az ország minden nagyobb egyesületénél, egyleteknél, kaszinokban és mindenütt, ahol nagyobb ujságolvasó közönség van az olvasóközönség kezébe kerül, de

### a hirdetések olcsósága

is alkalmat nyújt azoknak is, akik szerényebb díjazással képesek csak hirdetményeiket készíteni hogy a lap hirdetési rovatát igénybe vehessék.

A lap distingvált szerkesztése és munkatársainak szakavatottsága eléggé meggyőzték a közönséget és az összes egy fővárosi mint vidéki lapokat, hogy a „**Bácskai Hirlap**“ a modern ujságok között kiváló helyet foglal el egy, hogy bátran figyelmébe ajánlhatjuk a Bácskai Hirlapot t. Czimednek.

Ujévig a „Bácskai Hirlap“-ot nemcsak az előfizetőknek, de a mutatványszámokat 4000 példányban küldjük szét, daczára ennek hirdetési ezen alkalmakkor is a rendes ár mellett vétetnek fel.

## KARKOS ÉS TÁRSA

ezelőtt HORVÁTH ANTAL  
DÉLIGYÜMÖLCS ÉS CSEMEGE KERESKEDÉS  
SZABADKA RUDICS-UTCZA 10. SZ.

Ajánlunk minden fajtájú déli gyümölcsöt u. m. Mandarinokat, narancsot, citromot, francia csemege mandolát, paradót, mogorót, boszniai valamint bordeauxi aszalt szilvát.

Halműekből, ruszlikat, sprottnit, angolnát, ajokát, tengeri pisztrángot, ajoka gyűrűket, olajban és caviart.

Husműekből prágai sonkát és császárhust, nyersen és kifőzve, mortadelát di Bolgnia, veronai szalámit, továbbá minden fajtájú théat, theasüteményt, görözi gyümölcsöt stb. stb.

Együttal bátorkodunk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy bankettekhez, házimulatságokhoz stb. stb. gardinettek, valamint olasz salátát a legolcsóbb árak mellett, s a legizlésebb, valamint elegánsan arangirozva a házhöz szállítunk.

Minél számosabb megbízásért esedezünk kiváló tisztelettel

**Karkos és Társa.**

12336 sz. tkvi : 897.

## Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. trvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a szabadkai keresk. és iparbank végrehajthatónak Mortenson Lajos és Gyula végrehajtást szenvedő elleni 180 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. trvszék (a szabadkai kir. jbiróság) területén levő a Szabadka városban fekvő a szabadkai 1331 számú betétben A I 1-2 r. sz. alatt felvett 543 és 544 hrsz. I körű 134 hsz. számú lakház és az ahhoz tartozó 232 öles hátelekből Mortenson Lajost illető  $\frac{1}{6}$  részre az árverést 695 frt kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893évi január hó 29-ik napján d. e. 9 órakor a szabadkai kir. trvszék. telegkönyvi hivatalában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis készpénzben vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 év november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1897. november hó 8-ikán, kir. törvényszéknél mint tkvi hatóság.

Dr. Eperjessy Béla,  
kir. törzsz. bír.

## Előfizetési felhívás

# „KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« már a XX-ik évfolyamába lépett. Önérzettel jelentjük ezt a tényt a magyar olvasóközönségnek akkor, midőn egyttal felhívjuk, hogy legyen szives továbbra is azon érdeklődést tanúsítani lapunk iránt, melyet eddig tanúsított.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« multja legjobb bizonyíték a mellett, hogy míg egyrészt házagot pótolunk, másrészt az olvasóközönség igényeit tökéletesen kielégítettük. Ismételten elmondhatjuk, hogy kitűzött czélunkat elértük mert lapunk jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család kedvelt házi barátja.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« felemállása óta már több hasonírányú vállalat támadt melyek részben megszűntek, részben tengődnek. Nem kutatjuk az okokat hanem egyszerűen megköszönjük az olvasóközönségnek bizalmát s újból kérjük: előlegezzék azt nekünk lapunk XX-ik évfolyamára.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« a legolcsóbb és azért a legelérhetőbb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regény-melléklettel.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« havonként kétszer »Hölgyek Lapja« című félfélművel, költeményekkel, párisi divatképekkel és bő divatúsdítással s így egy külön divatlapnak tartját feleltességé teszi.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« olyan szeltemben és irányban van szerkesztve hogy ifjú és öreg külön s egyttvére élvezettel olvashatja.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK«-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK«-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irálycsikkjeivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« minden évben négy külön beköthető regényt ad mellékletül előfizetőinek.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« borítéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és csevegések tárháza.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« előfizetői díjlanul közölhetik gondolataikat az »Előfizetek póstájá«-ban.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« képei lehetőleg alkalomszerűek, díszesek és tanulságosak.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« a lehető legjobb cikkeket igyekszik nyújtani s hogy hívatásának megfelelő, azt lejjobb bizonyítja immár XX. évi feemállása, mit eddig hazánkban egyetlenegy hasonló irányú lap sem volt képes elérni; bizonyítják továbbá azon előkelő és kitűnő írók és írók nevei, kiknek nagybecsű műveit csaknem minden számban minden körben az olvasó s akik közül büszkén említhetjük fel: Tolnai Lajos szerkesztőn kívül: Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Radó Antal, Rákosi Jenő, Temérdek (Jeszenszky Dániel), Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Tölgyesi Mihály, dr. Feleki Sándor, Méry Károly, Jámbar Lajos, Dombai Hugó, Kenézi Csátár, Pécsi D. Anzelm, Kósa Éde. — Beniczkyne Bajza Lenke, B. Büttner Lina, G. Büttner Julia, Tutsek Anna, Butay Sándorné, Cserebeczky Gyuláné, Magyarvárdi Myra, K. Beniczky Irma, Mericzay-Karossa Irma, Panghné Gyujtő Izabella, Ábrányiné Katona Klementin, H. Havassy Ilona, V. Gaál Karolina, Karlovszky Idé, Harmath Lujza, Kéray Elza, Vörös Julianna neveit stb.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« előfizetési ára a »Hölgyek Lapja« című divatlappal és regény-melléklettel együtt:

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 frt — kr.
Negyedévre	1 frt 50 kr.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« anaak a ki az előfizetési összeget és azon kívül még 50 kr csomagolási és póstaszállítási díjat egyszerre bektüdi, elismerésül 4 regényt küld díjlanul.

A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« mutatványzómatok ingyena és bérmentve küld mindazoknak a kik ezíránt — legezésért — levelezőlapon — hozzáfordulnak.

## A »KÉPES CSALÁDI LAPOK« kiadóhivatala

Budapest, V., Vadász-utca 14. (Saját házában.)

## Testgyógyászati gyógygyógygymnastika massage-inkézet Szabadka

Eötvös-utca, 61. sz. alatt, a főpostaközelében.

Kitűnő gyógymód a csont és izomrendszer megbetegedéseinél, a gerincoszlop körüli elfagyásainál, valamint az izmok csúszásainál, továbbá sikerrel alkalmazható a székletnél és aranyeres bántalmaknál.

Betegfelvétel naponta d. u. 1-3-ig.

Rendelő orvos:

**DR. HEISZLER J. orvos.**

## Felhívás.

Régen tapasztalt hiányt óhajtok pótolni azzal, a midőn

## a jégnek nyáron át a házhoz leendő szállítását

akarom életbe léptetni. Mielőtt azonban ezen vállalkozást megkezdéném, tudnom kell azt is, hogy milyen mennyiségű jéggel kell magamat ellátni hogy a kínálkozó szükségleteket kielégíthessem. Miértis van szerencsém a nagyközönség figyelmét felhívni, s magamat arra kötelezni, hogy én mindazon jelentkezőknek, a kik 1898 év január 15-ig nálam kötelezik magukat arra, hogy 1898 év május 1-től június 1-ig tehát 5 hónapon keresztül naponként 10 kr. áru jeget átvesszenek azon t. megrendelőim pontosan a házhoz szállítva kapják meg azt. (A 10 kr-ért szállítandó jég 10 literes dézsában történik, a mi legalább 8 kg-nak felel meg).

Azon jelentkezők, akik 1898 január hó 15. után jelentkeznek — 50%-al többet fizetnek. Naponként 25 kg-om vagy ezt meghaladó rendelésnél 100 kilogramonként 1 frtot számítok.

Fenntartom magamnak a jogot 1898 január 15-ig a vállalat megindításáról lemondani, ha a megrendelők kellő számban nem jelentkeznek.

Előjegyzések telefonon is elfogadhatnak, a midőn is kötlevelet aláírás végett ellenirattal házhoz fogok küldeni.

☛ Telefon sz. 74. ☛

Tisztelettel

**Frank Sándor.**

Egy ujonnan renovált

# födött hintó

jutányos áron eladó.

Bővebbet

**Dr. DÖMÖTÖR MIKSA orvosnál**

Wesselényi-utca 38. szám

**Lendvay Mihály ur házában.**